

Onderweg

Jaargang 12, nummer 7

Periode 5 oktober t/m 24 november 2024

Verschijningsdatum volgend nummer:

Jaargang 13, nummer 1: 15 november 2024

Betreft periode 23 nov. 2024 t/m 26 jan. 2025

Inleveren kopij tot 25 oktober 2024 op

e-mailadres redactie@12apostelen.nl**Colofon**

Zie pagina 11.

Inhoud

Cover: Startviering 2024 in de H. Josephkerk in Lochem.

2 Voorwoord**3 Van de pastores****4 Een mooie parochiële startviering****5 Van de bestuurstafel****Dankwoord pastor Ed Wassink****6 Dankwoord pastor Fons Zandbelt****Landelijke Ariënshedenking 2024****7 Initiatieven in de parochie****8 Maria vespers in de rozenkransmaand oktober****Wereldmissiemaand 2024****9 Kunst in Berlijn****10 Christus Koning****In de ban van de middeleeuwen****11 Colofon****Aandacht voor****12-13 Vieringschema****14 Doordeweekse vieringen****15 Kids & Teens****16-27****Uit de geloofsgemeenschappen****28 Onze religieuze gebruiksartikelen****06 103 19 638****het telefoonnummer voor:
ziekenzalving,
ziekenzegen en uitvaart****Voorwoord**

Net als op de scholen beginnen we in de parochie na de zomervakantie aan een nieuw jaar. Traditiegetrouw gebeurt dat in een startviering. Dit jaar was die viering op 1 september in een lang niet volle H. Josephkerk in Lochem. Het matige aantal kerkgangers, waaronder welgeteld één kind te vinden was, stemde mij enigszins somber. Het gevoel van somberheid werd een week later nog eens versterkt door het verzoek om na de eucharistieviering bezwaar aan te tekenen tegen de bouw van het parochiecentrum in Zutphen, een project waaraan in de afgelopen jaren en in heel wat nummers van *Onderweg* uitvoerig aandacht is besteed. Tel daarbij de moeizame gang van zaken bij de parochiële kerksluitingen, een proces waarbij parochianen vaak met hand en tand hun kerkgebouw willen behouden, dan bekruip mij het gevoel dat we hard bezig zijn ons geloofsleven binnen (middeleeuwse) kerkmuren en afgesloten van de buitenwereld vast te metselen. Juist in deze tijd van onverschilligheid, van ongewenste omgangsvormen en van polarisatie, waarin het eigenbelang voorop staat en waarin we steeds minder oog hebben voor onze noodlijdende medemens, zou je van een actieve parochie mogen verwachten dat men met Jezus' boodschap van naastenliefde naar buiten treedt en de faciliteiten die daarvoor nodig zijn op één zet. Laten we ons toch vooral gaan bezighouden met activiteiten waarin de boodschap van het evangelie wordt uitgedragen en laten we de voorzieningen die daarvoor nodig zijn niet onmogelijk maken. Mogen aan deze activiteiten de in dit nummer genoemde initiatieven ook een steentje bijdragen.

*Gerrit te Vaarwerk***PCI - Noodhulp**

Heeft u om wat voor reden dan ook hulp nodig? Neem contact op met de (PCI) Parochiële Caritas Instelling, tel. 0575-711 310 of aanvraag@caritas12apostelen.nl www.caritas12apostelen.nl

Zij die ons voorgingen...

Het is herfst, het wordt kouder, de dagen donkerder en de bladeren vallen. De natuur maakt ons gevoelig voor de vergankelijkheid van al wat leeft. In deze periode vieren we Allerheiligen en Allerzielen, staan we stil bij de mensen die ons voorgingen in de dood, mensen die belangrijk voor ons waren en blijven.

Met Allerheiligen herdenken we alle bekende en onbekende heiligen. Op Allerzielen gedenken we alle overledenen, en noemen we met name hen die in het afgelopen jaar van ons zijn heengegaan. 'Feesten' van hoop en verbondenheid over de dood heen.

Al vanaf de eerste Kerk was het de gewoonte om de doden te herdenken. In eerste instantie waren dat vooral de martelaren die voor hun geloof waren gestorven. Men verzamelde zich bij hun graven om er samen eucharistie te vieren en om het geloof waarvoor die martelaren stierven, samen te belijden. Al snel ontwikkelde zich ook de heiligenverering. Vrouwen en mannen, die tijdens hun leven op bijzondere wijze blij hadden gegeven van een leven in het spoor van Jezus. Ze worden daarom geprezen, maar ook om hun voorbeeld voor christenen. Tot op vandaag roepen mensen hun hulp in als 'voorspreker' bij God. Ontelbaar zijn de verhalen waarin gelovigen vertellen hoe hun gebed werd verhoord door tussenkomst van een bepaalde heilige. Vele kerken en verenigingen beschouwen en eren een heilige als beschermheilige of patroonheilige. Welke kerkmusicus kent niet het Ceciliafeest? En wie draagt niet de naam van een heilige met zich mee in zijn of haar doopnamen? Maar de meeste heiligen zijn anoniem en alleen bekend bij God om hun geloof, de hoop en de liefde, waarmee zij hun wereld in stand hielden. Op Allerheiligen eren wij alle heiligen, heiligen die voor ons een onuitputtelijke bron van meditatie zijn.

Allerheiligen is onlosmakelijk verbonden met Allerzielen.

Met Allerzielen maken we tijd om te bidden voor de overledenen en in het bijzonder voor hen van wie we in het laatste jaar afscheid hebben moeten nemen, die ons 'heilig' waren. We noemen hun namen. We steken voor ieder van hen een lichtje aan, om het licht dat zij waren, om het licht waarin ze zijn opgenomen en om het licht dat zij altijd zullen zijn in ons hart. In ons gebed tot God zijn we verbonden met hen en met alle overledenen. Allerheiligen en Allerzielen, twee feestdagen, vaak in één adem genoemd: de heiligen bij God en Gods volk onderweg naar die heiligheid, vormen samen één gemeenschap.

Het klinkt misschien wat vreemd om over een 'feest' te spreken, wanneer het gaat over Allerzielen. Niemand denkt aan

feesten bij het heengaan van een geliefde. Bij sterven voelen we pijn en verdriet. Het is de pijn die ook de leerlingen voelden toen Jezus de kruisdood onderging. Ons christelijk geloof neemt deze pijn, het verdriet en het afscheid niet weg.

Ze verdoezelt het ook niet. Wel laat ze de leegte die de dode achterlaat leeg. Het is de verlorenheid van Stille Zaterdag. Ontreddering en rouw krijgen een plaats, maar tegelijk – en dit kan ons misschien troosten – is er het hoopvolle perspectief dat Jezus' verrijzenis ook ons deel zal zijn. De dood heeft niet het laatste woord, de dood is overwonnen op Paaszondag en daardoor weten wij dat God geen leven verloren laat gaan.

Vandaar dat we van een sober en bescheiden 'feest' mogen spreken: ook onze lieve doden overwinnen de dood mét Jezus en mogen opgenomen worden bij God. Bij uitvaarten hoor je wel eens de bekende zin "Dood ben ik pas, als jij me bent vergeten". Daarin zit natuurlijk een grote waarheid: de overledene leeft verder in ons hart en onze gedachten, maar het christelijke verrijzenisgeloof gaat tegelijk nog een stap verder. God vergeet je nooit! Zelfs als niemand nog aan je denkt blijf je bij God verder leven. Dat zingen we vaak wanneer de overledene naar de laatste rustplaats wordt gebracht: "Ten paradijze geleide u de engelen... moge 't koor der engelen u met vreugde ontvangen... gij zult voor eeuwig in het land van vrede zijn."

Een hoopvolle boodschap in de eerste dagen van november, die ook door verdriet worden gekenmerkt: pijn om het afscheid en (hopelijk) troost. Die troostende bemoediging wens ik in ieder geval toe. En: een geïnspireerd Allerheiligenfeest. Voorgegaan door alle grote en kleine heiligen, niet in het minst onze lieve overledenen. Mogen we ons gesterkt weten als Gods volk op weg naar zijn Rijk!

Gerry Spekkink, parochiemedewerker

Een mooie Parochiële Startviering

Op zondag 1 september jl. vond in de H. Josephkerk in Lochem de jaarlijkse parochiële startviering plaats. De viering die duidelijk maakt dat we één parochie zijn. De viering ook waarin die eenheid wordt gevierd. Dat het een gemeenschappelijke viering van de verschillende geloofsgemeenschappen was, bleek uit meerdere samenwerkingsverbanden.

Zo was de bloemversiering (zie kader) voor de viering gemaakt door mensen uit verschillende locaties, bestond het projectkoor uit mensen uit verschillende locaties, was er een Lochemse lector en kwamen de acolieten uit Steenderen en Zutphen. Voorgangers waren pastor Harry Scheve, diaken Günther Oude Groen en parochiemedewerker Gerry

Spekkink-Beunk. Met zijn allen maakten ze er een mooie en waardige viering van met een prachtige muzikale omlijsting. De opbrengst van de collecte was bestemd voor de parochiële caritas. Een medewerker van de voedselbank nam aan het eind van de viering de door de parochianen ingezamelde producten in ontvangst.

Nadat het laatste lied had geklonken steeg er een spontaan applaus op. De aanwezigen werden uitgenodigd om buiten op het kerkplein onder het genot van koffie en een lekker hapje wat na te praten. Bij het verlaten van de kerk kreeg elke bezoeker een papieren bloem overhandigd met de symboliek van het samen delen en vieren. Buiten op het plein was het ook een succes, want het was een zonovergoten ochtend, de koffie en de hapjes smaakten goed en bovendien kwam de ijscokar nog langs. Wat wil een mens nog meer?

Hans Limbeek

De bloemversiering

De bloemversiergroep van meerdere locaties samen had de kerk feestelijk aangekleed bij de lezingen van die dag. Aan de pilaren verwezen de richtingwijzers in de bloemstukjes naar de eerste lezing, waar Mozes het volk herinnert aan de van God gekregen tien geboden om het leven richting te geven. Het evangelie ging over de naleving van de Wet, door Jezus uitgelegd met de begrippen rein en onrein. In het bloemstuk verbeeld met lichte en donkere kleuren.

De boodschap van Jezus: verbinding zoeken met leefregels vanuit het hart, om ons zo, vanuit ons hart, met anderen verbonden te voelen, te geven en te ontvangen, te delen en te vieren. Hier uitgewerkt in bloemen.

VAN DE BESTUURSTAFEL

En hoe nu verder ...

In de komende jaren krimpt onze parochie van eerst 14 geloofsgemeenschappen naar drie en waarschijnlijk blijft het daar niet bij. Het aantal parochianen neemt af. Dat proces loopt in Nederland al meer dan 50 jaar, in andere landen is het later en soms nog niet ingezet. De belangrijkste oorzaken van deze ontkerkelijking zijn welvaart, individualisering en allerlei ontwikkelingen in de maatschappij die het idee geven dat alles maakbaar is. Vroeger werd er vaak 'omhoog' gekeken als men het niet meer wist. Tegenwoordig, met het voortschrijden van de technische en wetenschappelijke kennis krijgt men het idee alles zelf te kunnen oplossen. De jeugd kijkt bij het oplossen van de problemen minder 'omhoog'.

Dit alles heeft ertoe geleid dat er nauwelijks parochianen bijkomen en

wel afvallen, simpelweg doordat ze overlijden. Eenzelfde beweging zien we bij priesters en pastorale werkers. Was lang de terugloop van parochianen en vrijwilligers de belangrijkste reden voor sluiting van kerken, nu is ook het nijpende tekort aan geestelijken een reden. De vele geloofsgemeenschappen kunnen niet meer worden bediend. Deze synchroniciteit van ontwikkelingen maakt het noodzakelijk andere keuzes te maken, om uiteindelijk het katholieke geloof in de regio te behouden.

De jeugd en jongvolwassenen worden kennelijk niet meer aangesproken door de bestaande traditie, die vele eeuwen het geloof heeft gepreikt. Door de grote verschillen in de maatschappelijke ontwikkeling van landen en werelddelen is het enorm moeilijk daar een gezamenlijke weg voor te bepalen. Nederland hoort bij een van de meest ontwikkelde landen van de wereld met een groot democratisch gehalte en de vrijheden die daarbij horen. Hierdoor lijken religies steeds minder onderdeel van de sociaal maatschappelijke omgeving te worden. Het leven is meer los komen te staan van de bronnen waardoor het eeuwen is gevoed. Dit heeft zijn weerslag op het functioneren van de samenleving. Toch zijn de jeugd en jongeren van vandaag niet zonder

geloof. Velen denken dat er meer is dan wat men ziet, zij geloven op hun eigen manier. Hun voorstelling past echter moeilijk in de traditie die we al eeuwen gewend zijn.

Toch blijf die voeding nodig voor de geloofsgemeenschappen, al dan niet met een kerkgebouw. Het is daarom belangrijk faciliteiten te creëren van waaruit die ondersteuning aangeboden kan worden. Voor onze regio is dat het eucharistisch centrum in Zutphen. De ontwikkelingen gaan min of meer op een natuurlijke wijze en laten zich niet van 'bovenaf' sturen. Dat maakt het voor een bestuur, dat vooruit moet kijken, ingewikkeld. Het kan niet veel anders doen dan zo goed mogelijk in te spelen op de actuele ontwikkelingen en om daaruit vervolgens de juiste conclusies te trekken. Het zou helpen als meer parochianen zouden meedoen aan het besturen. De tijd van 'bovenaf' is voorbij, we moeten het samen doen, voor ons en de toekomst van het geloof in onze regio.

Ben Hemmer

Dankwoord pastor Ed Wassink

"Wees hier aanwezig..." met deze woorden zette het enthousiaste koor op zondag 9 juni jl. mijn onvergetelijke jubileumviering in. Deze warme en liefdevolle viering vond ik het grootste geschenk die dag. Een kerk vol (on)gelovigen, familie, collega's en vrienden, die samen beleefden, dat als we ons met elkaar verbinden, wij als spaken van een wiel de Liefde van God naderen, die het Centrum van het wiel is. Een symbool dat iedereen kan begrijpen én beleven! Na de viering werd ik enorm verwend met cadeaus, waarvoor ik iedereen hartelijk wil bedanken!

Met één van mijn lievelingsliederen "*De steppe zal bloeien*" eindigden we de viering met die prachtige hoopvolle zinnen, gericht op de toekomst: "... en wij zullen opstaan en lachen en juichen en leven."

Een prachtige dag, nogmaals bedankt iedereen!

Ed Wassink pr.

Een onvergetelijke viering van mijn 60-jarig priesterjubiläum

Ik werd al vóór 10 uur verrast, omdat ik toen vanaf de Lindenhof werd afgehaald met een prachtige koets, met een schitterend paard. Samen met mijn broer Benny maakten we een feestelijke tocht door Schalkhaar. Toen we bij de kerk kwamen, stroomden de mensen al van alle kanten naar de kerk. De ingang van de kerk was feestelijk versierd.

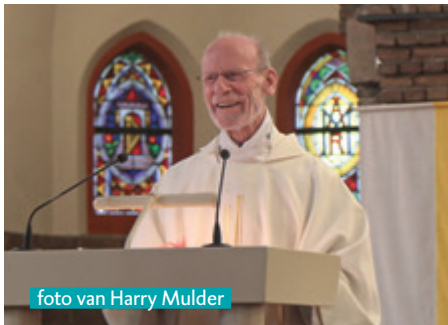

foto van Harry Mulder

Bij de aanvang van de eucharistieviering bleek dat de kerk helemaal vol was: meer dan 400 mensen. Daardoor moesten velen samen doen met de tekstboekjes. Het werd een feestelijke viering, met mooie gezangen van het Nicolaas koor, en mooie liturgische teksten en gebeden. De overweging van vicaris Ronald Cornelissen was toepasselijk en heel aansprekend. Dank aan allen die meegewerkt hebben aan deze jubileumviering, zoals de coördinatoren Annemarie en Dick Bouwman, de koster, misdienaars, lectors, en zij die de kerk versierd hadden met grote geelwitte wimpers, en onze fotograaf Harry Mulder. Het was een viering van verbondenheid, niet alleen vanwege onze verbondenheid met Christus in de liturgie, maar ook met elkaar. Uit diverse geloofsgemeenschappen van de Lebuïnusparochie, en ook van de parochie HH. Twaalf Apostelen van Zutphen e.o. (waar ik 15 jaar weekend-assistentie heb gedaan), maar ook uit 'Nieuw Sion' en het Oecumenisch Avondgebed op woensdagavonden in de Broederkerk, waarvan Reint Jan mij op het eind van de viering bemoedigend toesprak, en de groep zelf zong samen met ons ook enkele mooie Taizégezangen.

foto van Harry Mulder

Die saamhorigheid bleek ook na afloop van de viering bij het gelukwensen. Van allerlei kanten kwamen mensen op mij af, ook die in het verleden met mij hadden samengewerkt en bevriend waren geworden, zoals uit Kampen en Arnhem. De gelukwensen die ik na de viering mocht ontvangen, waren heel hartelijk. Velen had ik in jaren niet meer gezien. Ik ervaarde een heerlijke verbondenheid, een bijzondere ervaring. Dank aan allen die mijn jubileum hebben meegevierd, en zij die mij daarna vertelden dat ze het zo'n mooie viering hadden gevonden. Dat deed mij heel goed. Heel hartelijk dank voor al die betrokkenheid van zoveel mensen. Heel hartelijk dank aan de vele medewerkers die het mogelijk hebben gemaakt. Ik vond het mooi dat het doel van de giften zo gewaardeerd werd: twee projecten van pater Jan Brinkhof in Peru. De ingezamelde gelden via de bus achter in de kerk, via het banknummer, en wat via mij persoonlijk of via andere wegen werd gegeven, en wat ik er zelf aan toegevoegd heb, heeft het ongelooflijke bedrag € 6.964,77 opgebracht. Dus bijna zeventuizend euro! Pater Jan is er heel verrast en blij mee. Heel hartelijk dank,

ook mede namens de arme bevolking van zijn uitgestrekte parochie.

Velen reageerden ook positief op het gebedenboekje "Thuis bidden": gegeven als herinnering aan dit feest, maar ook als teken dat geloven niet kan zonder een levende relatie met God in ons dagelijks leven.

Met mijn naaste familie en enkelen met wie ik al vele jaren bevriend ben, en een enkele collega's en medewerkers, hebben we na afloop gezellig gegeten in De Lindenboom.

Met dankbaarheid kijk ik, samen met allen die het meevierden, terug op een heel mooie dag. Fijn dat het allemaal zo mooi verliep dankzij ons aller medewerking.

Fons Zandbelt, emeritus priester

foto van Harry Mulder

Landelijke Ariënsherdenking 2024

De jaarlijkse Ariëns-gedachtenisviering zal ook dit jaar weer plaatsvinden op de derde zondag van november, te weten zondag 17 november 2024. Zoals gebruikelijk wordt deze eucharistieviering gehouden in de Sint Jacobus de Meerderekerk aan de Oude Markt 1 in Enschede. Aanvang 11.00 uur. De celebranten zullen zijn Mgr. H.W. Woorts (hulpbisshop van het aartsbisdom Utrecht), geassisteerd door diaken A.J.H. van Vilsteren (diocesaan diaconaal werker van het aartsbisdom Utrecht). Het thema van de viering is "Alphons Ariëns, man van gebed" (daarmee aansluitend bij het Jaar van Gebed).

Medewerking verleent onder andere de Stadsharmonie Enschede (v/h Kon. Enschedese Leo Harmonie, in 1893 door Ariëns zelf opgericht). Na de eucharistieviering is iedereen welkom in het parochiecentrum achter de kerk voor een informeel samenzijn. Er zullen ook weer boeken en kaarsen te koop zijn.

Stichting Het Ariëns-Comité

Initiatieven in de parochie

parochie **HH. Twaalf Apostelen**

Allerzielen

Herinneringsvieringen zijn er in de kerken, maar ook buiten de kerkmuren is juist rond deze dagen veel aandacht voor het gedenken van de doden en proberen we met elkaar mee te leven. In mijn woonplaats Hengelo kan het gebeuren dat je bij het winkelen een bijzondere bakfiets ziet staan en dat iemand je een lichtje aanbiedt om te ontsteken voor iemand die je mist. De gezamenlijke geloofsgemeenschappen van Hengelo gaan de straat op en hopen zo ook daar iets van troost te kunnen bieden. Om het gevoel te geven dat iemand niet alleen staat, ook niet met oud verdriet, en om een luisterend oor te bieden aan wie daar even behoefte aan heeft. Al twee jaar op rij maakten heel wat mensen, jong en oud, daar gebruik van. In stilte werd een lichtje aangestoken of werd de naam van iemand genoemd, die liefde heeft gegeven en met wie het leven samen is geleefd en gevierd. Ondanks het vaak intense verdriet, maakte het mensen toch blij om te kunnen vertellen over een geliefde, die er niet meer is. Daardoor was diegene weer even dichtbij. Mensen vonden troost in elkaars verhalen en in gedeeld verdriet, waardoor er ook weer ruimte ontstond.

Gerry Spekkink, parochiemedewerker

Openstelling St. Jan is een groot succes!

Enkele jaren geleden zijn Monumentengidsen van Het Gilde Zutphen begonnen met de openstelling van onze mooie H. Johannes de

Doperkerk (St. Jan). Na de laatste restauratie van de toren in 2018 is niet alleen de kerk te bezichtigen, maar kan ook de toren worden beklommen. De toren is toegankelijk gemaakt voor bezoekers. De oude ladders zijn vervangen door goed te beklommen trappen en op het middenschip is een uitzichtplatform gemaakt om de gewelven en de middeleeuwse dakconstructie goed te kunnen bekijken. Indrukwekkend is de toren met zijn enorme houten spits (die is bijna net zo hoog als het stenen gedeelte van de toren) en klokkenstoel uit de 15e eeuw. Mooi zijn ook de eeuwenoude klokken. Dit alles blijft niet onopgemerkt want jaarlijks beklimmen honderden bezoekers deze toren.

De kerk is voor veel lezers van 'Onderweg' waarschijnlijk bekend terrein. Onze bezoekers stellen vaak vragen over de moderne glas-in-loodramen. Er zit veel symboliek in die ramen en de gidsen vertellen er graag over. Ook de grafkelder van de familie Tengenagel (voor het Maria-altaar) vinden ze de moeite waard. Op de openstellingsdagen mag je daar ook altijd even in afdalen. Dat is ook bijzonder want grafkelders zijn zelden toegankelijk. Het toerisme in Zutphen zit sterk in de lift en onze St. Jan profiteert daar volop van. Jaarlijks komen meer dan duizend mensen een kijkje nemen! Voor de Monumentengidsen is het ook

een interessant gebouw, want op dit moment hebben we meer dan 20 gidsen. Daarmee lukt het vrij goed de kerk op zaterdagmiddagen open te stellen van 13.00-17.00 uur tussen 1 april en kerstmis. U wordt van harte uitgenodigd ook een keer een kijkje te komen nemen op zaterdagmiddagen!

Bouke van Dijk

Herbegravenis van pastoors Jongerius en Van Eijk

Op 5 oktober 2024 vindt op de RK begraafplaats Zutphen (Warnsveldseweg 105) de herbegravenis plaats van pastoor W.J. Jongerius (1916-1989) en pastoor F.C.E. van Eijk (1926-1991). Van beiden zijn de grafrechten op de Ooster-begraafplaats in Zutphen verlopen. Het leek de parochie gepast beide pastoors te ruste te leggen op de RK Begraafplaats aan de Warnsveldseweg in Zutphen. Meerdere voorgangers van hen liggen daar ook begraven.

Over beide pastoors kunt u meer lezen in deze *Onderweg* op pagina 27 en op de Zutphense pagina van de website van de parochie onder het kopje 'uit de geloofsgemeenschap'.

Maria vespers in de rozenkransmaand oktober

Oktober is voor katholieken wereldwijd een bijzondere maand, het is een van de Mariamaanden. De maand mei is toegewijd aan de Heilige Maagd Maria, de maand oktober aan de rozenkrans. In oktober vereren we Maria en staan we stil bij het belang van het bidden van de rozenkrans. Maria, de moeder van Jezus, wordt gezien als een bron van troost, inspiratie en bescherming voor gelovigen over de hele wereld. De rozenkransmaand herinnert ons aan het belang van het bidden van het rozenkransgebed als een middel om dichterbij God en Maria te komen.

Een rozenkrans is een ketting met 50 kleine kralen. Tussen elke tien van deze kralen zit een grote kraal. Bij het bidden van de rozenkrans bidden we bij elke kleine kraal het Weesgegroot Maria en bij een grote kraal het Onze Vader. Vaak wordt er tijdens het bidden van de rozenkrans bij het Maria-altaar een kaarsje opgestoken voor een dierbare, die Maria's aandacht een beetje extra nodig heeft: voor iemand die een verkeerde weg inslaat, voor een zieke buurvrouw, voor een familielid die in onvrede leeft, of voor mensen die lijden en sterven in een oorlog. De rozenkrans werd vroeger veel gebeden tijdens oorlogen met de vraag om vrede. Wellicht is er geen enkele devotie zo diep met mensen verbonden geweest als die van het rozenkransgebed.

De liturgische viering vestigt onze aandacht op de mysteries van Christus, waarin Maria ons is voorgedaan en waarin zij op unieke wijze verbonden was met de menswording, het lijden en sterven en de glorievolle verrijzenis van Gods Zoon. De rozenkrans is ook de 'samenvatting van het evangelie'. De vijf blijde, de vijf droevige en de vijf glorierijke mysteries zijn in grote mate ontleend aan het evangelie en roepen gebeurtenissen op uit het leven van Jezus en Maria.

Het Gregoriaans Getijdenkoor Sint Jan schenkt aandacht aan Maria door het zingen van de Maria vespers op **zondag 6 oktober 2024** (aanvang 16.30 uur) in de H. Johannes de Doperkerk in Zutphen. De aloude Mariagezangen met psalmen en hymnen zullen weerklinken tijdens de "avondlijke getijde". De beleving in stilte is steeds weer indrukwekkend. De vespers zijn de belangrijkste van de dagelijkse getijden. Ze worden gebeden bij het overgaan van de dag naar de nacht wanneer de lichten worden ontstoken. Al eeuwen worden in abdijen en kloosters dagelijks de getijden gebeden of gezongen. Deze liturgie is daarbuiten in veel parochiekerken onbekend. Toch heeft deze vorm van liturgie een eigen

aantrekkingskracht en bestaat er een alomtegenwoordige belangstelling voor deze meditatieve en spirituele vieringen.

Boekjes met de Latijnse teksten en de Nederlandse vertaling zijn beschikbaar. Na afloop van de viering wordt u gevraagd om een vrije gift, waarmee het koor een deel van haar kosten kan dekken.

Wereldmissiemaand 2024: Papoea-Nieuw-Guinea

In de Wereldmissiemaand oktober richt Missio dit jaar de blik op Oceanië, in het bijzonder op Papoea-Nieuw-Guinea. "Meerdere eilanden in de Stille Zuidzee dreigen als gevolg van de klimaatverandering voorgoed te verdwijnen. Voor de inwoners een catastrofe," zo schrijft Missio op haar website.

eiland dreigt voorgoed in de zee te verdwijnen. Zo'n honderd mensen moesten al gedwongen verhuizen naar het grotere eiland Bougainville. Hoe gaan de inwoners om met deze grote uitdagingen? Wat kan de katholieke geloofsgemeenschap doen?"

Campagne

In de campagne van Wereldmissiemaand zal Missio aandacht besteden aan de gevolgen van de klimaatverandering voor de bewoners van de Carteret Eilanden. "We laten zien hoe met name vrouwen een leidende rol op zich nemen, vaak gestimuleerd door de katholieke Kerk. Dat is niet vanzelfsprekend in een door mannen gedomineerde cultuur, waar geweld tegen vrouwen veel voorkomt," aldus Missio.

Meer informatie: www.missio.nl

Bedreigde schepping

Missio: "Witte stranden, helder water, palmbomen en een strakblauwe hemel: voor velen van ons het gedroomde paradijs in de Stille Zuidzee. Maar voor de bewoners van de Carteret Eilanden is het een nachtmerrie. Hun

missio

Kunst in Berlijn

Ach, Sonja en ik waren er eind augustus gewoon naar toegegaan en we zouden wel zien wat we tegenkwamen. Niks gepland dus. Toen we er eenmaal waren keek ik eens hoe dat middeleeuwse Berlijn er nou uitgezien had. Aan de noordkant van de rivier de Spree had je toen het oude en nog kleine Berlijn, aan de zuidkant lag de zusterstad Cölln. Deze laatste lag op de zogenaamde Spree-Insel. Later fuseerde Cölln met Berlijn en werd het één stad.

hele museum door om bij die topattracties te komen, maar uiteindelijk kwamen we dan in de zaal waar onder andere Friedrichs topwerken 'Der Mönch am Meer' en 'Abtei in Eichwald' te zien waren. Wat een werken! Er gaat toch een zekere huivering door je heen als je naar zo'n CDF-schilderij kijkt: het geheimzinnige, de nietige mens in de onmetelijke wereld.

Het schijnt dat Friedrich oorspronkelijk op 'Der Mönch am Meer' ook nog twee zeilschepen op het water had geschilderd, maar dat hij die later heeft weggewerkt, zodat het overweldigende van de natuur nog sterker tot uiting kwam. De eenzame figuur van de monnik wordt door kenners als zelfportret van Friedrich beschouwd. De uitgestrekte zee en lucht benadrukken de magere gestalte van de monnik, staande voor de uitgestrektheid

van de natuur en de aanwezigheid van God. Zo heeft hij het geschilderd, en dat is

ook wat je voelt als je ervoor staat. Omdat bijna het hele schilderij uit grote vlakken bestaat wordt het ook wel als eerste abstracte kunstwerk gezien.

Toen we weer thuiskwamen zat het nieuwste nummer van het Katholiek Nieuwsblad in de brievenbus. 's Avonds bladerde ik dat door, en wat zag ik op pagina tien en elf? Een uitgebreid artikel over Casper David Friedrich en een grote afbeelding van zijn 'Mönch'! Wat bleek? Het is dit jaar precies 250 jaar geleden dat de kunstenaar werd geboren. Daarom ook is er op dit moment extra veel aandacht voor hem. Ik vond het allemaal opmerkelijk toevallig.

In dat artikel in KN schrijft Victor Bulthuis over 'Der Mönch am Meer'. De Romantiek (de kunststroming waartoe Friedrich behoorde), zo zegt hij, heeft als kernthema de menselijke angst en fascinatie voor de natuur. Maar dat besef is verloren gegaan in latere tijden toen de mens de natuur volledig ging beheersen. Daarom schreeuwt Friedrichs kunst om een herijking van onze manipulatieve verhouding tot de natuur. Het is alsof de peinzende monnik ons laat nadenken over de stijgende zeespiegel, aldus Bulthuis.

Kortom: het mystieke, het wereldraadsel en onze verstorende aanwezigheid in de wereld, je kunt het er allemaal in zien. Mooi dat ik hem nu in werkelijkheid ook heb gezien.

Hans Limbeek

Dat eiland ligt er uiteraard nog altijd en de noordkant ervan is nu volgebouwd met musea. Daarom heet het nu ook wel Museumsinsel.

Ik ging ook maar eens kijken wat er in die verschillende musea te zien was, want nu we er zo dichtbij waren moesten we er zeker één bezoeken. Ik wist al snel welke het zou worden: das Alte National Museum, want daar bleken meerdere werken van Casper David Friedrich te hangen. Het werk van deze Duitse schilder uit de vroege negentiende eeuw heb ik altijd al bijzonder fascinerend gevonden. Hij schilderde landschappen op zodanige wijze dat het mystieke, het raadsel van het leven, ervan afspat. Hij maakte de natuur tot een klankbord van menselijke gevoelens.

Wij ernaartoe dus. Mooi negentiende- en vroeg twintigste-eeuws werk in dat museum. Monet, Renoir, Constable, een Van Gogh, maar vooral heel veel Duitse schilders. En natuurlijk moet je het

Christus Koning van het Heelal

Dit jaar vieren we het hoogfeest *Christus Koning van het Heelal* op zondag 24 november. Met dit feest sluiten we tevens het kerkelijk jaar af, de volgende zondag is immers de eerste zondag van de Advent, en daarmee de eerste zondag van het nieuwe kerkelijk jaar. Hoewel er binnen onze parochie ook een kerk is die deze naam draagt – de Christus Koningkerk in Vorden – is deze feestdag toch wat minder bekend dan andere. Laten we daarom eens in de kerkgeschiedenis duiken.

Het was paus Pius XI die in 1925 bij het zestiende eeuwfeest van het Concilie van Nicea *Christus Koning van het Heelal* instelde. Nog net geen honderd jaar geleden; voor kerkelijke begrippen een nog jong feest dus. Vóór het Tweede Vaticaans Concilie werd het gevierd op de laatste zondag van oktober, maar nu dus op de laatste zondag van het kerkelijk jaar.

In het Nieuwe Testament wordt de titel 'koning' meermaals in verband gebracht

met Jezus. In het evangelie van Johannes zegt Jezus tegen Pontius Pilatus, nadat deze hem vraagt of hij koning is: 'Gij zegt dat Ik een Koning ben. Met geen andere bestemming ben ik geboren en in de wereld gekomen dan om te getuigen van de waarheid.' In de liturgie van het feest wordt de rol van Jezus als heerser van de schepping in het Rijk Gods nog eens extra benadrukt. Ieder die in Hem gelooft zal de eeuwige heerlijkheid mogen genieten, zo is de belofte.

Pius XI stelde het feest in om te voorzien in 'de noden van de tijd' en als 'geneesmiddel tegen de plaag die de maatschappij teistert', waarmee hij bedoelde de scheiding van kerk en staat. Om het geloofsafval (ook toen al!) tegen te gaan, stelde de paus de plicht van de katholieken om de wereld te heroveren voor Christus. Daarnaast vond hij dat het volk het best van geloofswaarheden kon worden doordrongen door het jaarlijks vieren van de heilsmysterieën. Volgens hem had dit vieren een grotere

uitwerking dan welk document dan ook.

Zoals gezegd werd het feest na het Tweede Vaticaans Concilie van de laatste zondag in oktober verplaatst naar de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Als reden hiervoor werd gegeven dat dan ook het eschatologisch aspect (het eindtijdaspect) van deze

zondag beter in het licht gesteld wordt. Onder andere in de prelatie komt de eschatologische gedachte tot uiting. Daarin wordt tot God gebeden: 'Gij hebt uw Zoon met heerlijkheid gekroond. Priester in eeuwigheid, Koning en Heer van heel de schepping, Jezus Christus. Hij heeft uw raadsbesluit geopenbaard. Op het kruis heeft Hij zichzelf gegeven, alles heeft Hij volbracht, om onze vrede te worden. Hij maakt de wereld tot een nieuwe schepping.'

Hans Limbeek

Museum Catharijneconvent: 'In de ban van de middeleeuwen'

Bezoekers van Museum Catharijneconvent kunnen dit najaar "genieten van schitterende middeleeuwse kunstwerken uit Kasteel de Haar, Kasteel Huis Bergh en Museum Catharijneconvent," zo kondigt het Utrechtse museum aan. De nieuwe expositie 'In de ban van de middeleeuwen' is er vanaf 18 oktober te zien.

De topcollecties van de kastelen in Haarzuilens (provincie Utrecht) en 's-Heerenberg (provincie Gelderland) en het Museum Catharijneconvent "ontstonden vanaf het eind van de negentiende eeuw vanuit een diep verlangen naar vervlogen tijden. Wat dreef de mensen die al deze prachtige kunst zo driftig verzamelden? En wat

vonden zij in de middeleeuwen wat ze in hun eigen tijd niet vonden?" zo vraagt het museum in de aankondiging.

Om de middeleeuwse droom van de verzamelaars te doorgronden, staan niet alleen de middeleeuwse topstukken centraal, maar is er ook aandacht voor de personen achter de verzameling, aldus het museum, dat vervolgt: "We maken kennis met het adellijke en flamboyante echtpaar Etienne en Hélène Van Zuylen – De Rothschild. Zij idealiseerden de middeleeuwen vanwege de familiegeschiedenis maar hielden er verder een hypermoderne en luxueuze levensstijl op na." Bezoekers ontmoeten ook Gerard van Heukelum, de oprichter van wat later Museum

Catharijneconvent zou worden, en Jan Herman van Heek, een textielbaron die Kasteel Huis Bergh liet restaureren tot toonzaal voor zijn middeleeuwse kunstcollectie.

'In de ban van de middeleeuwen' is te zien van 18 oktober 2024 tot 26 januari 2025 in Museum Catharijneconvent, Lange Nieuwstraat 38 Utrecht, tel.: 030 2313835, www.catharijneconvent.nl, di-vr 10-17 uur, za-zo en feestdagen 11-17 uur, Oudjaarsdag 11-17 uur, Nieuwjaarsdag gesloten. Toegangskarten zijn zowel online als aan de kassa verkrijgbaar; in het museum kan alleen met pin of creditcard worden betaald.

Colofon

Redactie

Joost van Duin   Hans Limbeek
Magda van Ommen   Gerrit te Vaarwerk

Onderweg verschijnt 7 x per jaar

De parochie heeft een ANBI-status.
Bankrek.nr.: NL97RABO0155113046
Ook voor uw bijdrage aan
Onderweg.

Internet: www.12apostelen.nl
E-mail: redactie@12apostelen.nl
Vormgeving: Repro Design, Deventer
Druk: HelloPrint Connect

Bestuur parochie HH. Twaalf Apostelen

J.G.M. (Hans) Pauw, vicaris
waarnemend pastoor

**Mevr. C.A.L.S. (Ineke) Peterse-
Giesen**, secretaris

H.G.J. (Herman) Heuver,
portefeuille gebouwen en
begraafplaatsen

B.G.A. (Ben) Hemmer,
lid

Secretariaat parochie

**Mieke Degen, Petra Hulman
en Magda van Ommen**

Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen;
tel.: 0575 711310;
dinsdag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur
e-mail: secretariaat@12apostelen.nl.

Vertrouwenspersoon

Gerry Spekkink kan door
medewerkers en vrijwilligers
vertrouwelijk worden geraadpleegd
bij ongewenste omgangsvormen
binnen de parochie.

tel.: 06 47153610
e-mail: g.spekkink@12apostelen.nl

Contactgegevens parochie HH. Twaalf Apostelen

Pastoraal team

J.G.M. (Hans) Pauw, vicaris
waarnemend pastoor
e-mail: h.pauw@12apostelen.nl
tel.: 06 30162927

J.G.M. (Harry) Scheve, parochievicaris
e-mail: h.scheve@12apostelen.nl
tel.: 06 53214017

C.E.J.M. (Carin) Timmerman
Pastoraal werker
e-mail: c.timmerman@12apostelen.nl
tel.: 06 25091377

Diaken A.J.M. (Anton) Bos
tel.: 06 44902208
e-mail: a.bos@12apostelen.nl

Diaken G.G.M. (Günther) Oude Groen
Telefonisch spreekuur voor zieken en ouderen:
dinsdag 18.30-19.30 uur, tel.: 0545 272320
e-mail: g.oudegroen@12apostelen.nl

G.J.A.M. (Gerry) Spekkink-Beunk
parochiemedewerker, tel.: 06 47153610
e-mail: g.spekkink@12apostelen.nl

Contactgegevens geloofsgemeenschappen

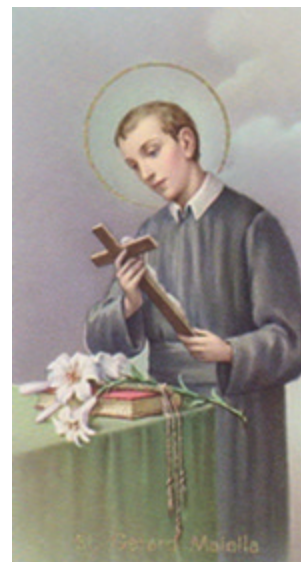
De contactgegevens van de geloofsgemeenschappen
kunt u vinden op de betreffende locatiepagina's
vanaf pagina 16.

Aandacht voor

Gerardus Majella bedevaart Overdinkel

Op zondag 20 oktober 2024 zal de
112e Gerardus Majella bedevaart in
Overdinkel plaatsvinden. Het thema
is 'Verbondenheid in liefde'. Om 11.00
uur vertrekt een sacramentsprocessie
vanuit de kerk naar de Calvarieberg in het
Gerardus Majella park (achter de kerk),
waar de plechtige eucharistieviering is.
De hoofdcelebrant is pastor W. Rekveld.
Aansluitend is de processie door het
park. Tijdens de processie worden
kinderactiviteiten georganiseerd. Het
afsluitende Lof is om 15.00 uur in de
Gerardus Majella kerk. Voorganger is
wederom pastor W. Rekveld.

Gerardus Majella
werd in 1726 in
Muro Lucano (Italië)
geboren als zoon van
een kleermaker. In
1749 meldde hij zich
bij de redemptoristen
als lekenbroeder.
Hier vervulde hij
zonder tegenspraak
eenvoudig werk. Hij
werd bekend om
het geduld waarmee
hij beledigingen
en pijnigingen
onderging en om zijn
liefdadigheidswerk.
Hij had tijdens
zijn leven vele
visioenen. Verder
staan verscheidene bovennatuurlijke
verschijnselen, zoals genezingen,
bilocatie, helderziendheid, profetieën
en broodvermenigvuldigingen op zijn
naam. Gerardus overleed op 16 oktober
1755 op 29-jarige leeftijd in Caposele in
Zuid-Italië aan tuberculose. Zijn naamdag
is 16 oktober. Gerardus Majella is de
patroonheilige van kleermakers, portiers
en zwangere vrouwen. Hij werd in 1893
door paus Leo XIII zalig verklaard en in
1904 heilig verklaard door paus Pius X.

De Gerardus Majella bedevaart is in het
leven geroepen door pastoor Van Laak.
De processie wordt elk jaar gehouden op
de sterfdag van Gerardus Majella of de
eerste zondag erna. In 1912 trok de eerste
processie ter ere van Gerardus Majella in
Overdinkel rond. Dit was het begin van
een religieuze traditie die het dorp tot
de grootste bedevaartplaats van Twente
maakte.

WEEKENDVIERINGEN

DAG	TIJD	WAAR		VIERING	VOORGANGER
zaterdag 5 oktober 2024	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Borculo	WCV	werkgroep
	19.00 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	WCV	werkgroep
zondag 6 oktober 2024	9.30 uur	VGH kerk Banninkstraat	Hengelo	Woord & gebedsviering	werkgroep
	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Familieviering	werkgroep
27e zondag door het jaar	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenburg	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	F. Zandbelt
	16.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Vesper	Gregoriaans Getijdenkoor
zondag 13 oktober 2024	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	Anders Vieren viering	G. Spekkink
28e zondag door het jaar	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Eucharistie	J. Baneke
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenburg	WCV	T. ten Bruin
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	Oecumenische viering	werkgroep
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	10.00 uur	Christus Koningkerk	Vorden	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
zaterdag 19 oktober 2024	17.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
zondag 20 oktober 2024	10.00 uur	Petrus en Pauluskerk	Hoog Keppel	Oecumenische viering	werkgroep
29e zondag door het jaar	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	WCV	G. Oude Groen
Missiezondag	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenburg	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	werkgroep
	10.00 uur	De Sprankel	Ruurlo	Gebbedsviering	werkgroep
	10.00 uur	Remigiuskerk	Steenderen	Oecumenische viering	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	E. Wassink
zondag 27 oktober 2024	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	WCV	werkgroep
30e zondag door het jaar	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenburg	WCV	G. Spekkink
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	Eucharistie	H. Scheve
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	10.00 uur	Parochiezaal	Vorden	Samenkomst	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
vrijdag 1 november 2024	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
Allerheiligen					
zaterdag 2 november 2024	17.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	Allerzielenviering	werkgroep
Allerzielen	19.00 uur	Martinuskerk	Baak	Allerzielenviering	werkgroep
	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Borculo	Allerzielenviering voor Borculo en Ruurlo	werkgroep
	19.00 uur	Oude kerk	Brummen	Allerzielenviering	A. Bos
	19.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	Allerzielenviering	T. ten Bruin
	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Allerzielenviering	H. Scheve
	19.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	Allerzielenviering	werkgroep
	19.00 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	Allerzielenviering	W. Matti
	19.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	Allerzielenviering	werkgroep
	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Allerzielenviering	G. Spekkink
	9.30 uur	VGH kerk Banninkstraat	Hengelo	Allerzielenviering	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenburg	Allerzielenviering	G. Spekkink
		Christus Koningkerk	Vorden	Allerzielenviering	werkgroep
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve

LEGENDA:

WCV: Woord- en Communieviering Oec.viering:

Oecumenische viering

DAG	TIJD	WAAR		VIERING	VOORGANGER
donderdag 7 november 2024	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
H. Willibrord					
zondag 10 november 2024	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Woord & gebedsviering	werkgroep
32e zondag door het jaar	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenburg	WCV	werkgroep
Willibrordzondag	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	Eucharistie	J. Baneke
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	10.00 uur	Dorpskerk	Vorden	Kind- schoolviering	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
zaterdag 16 november 2024	17.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
zondag 17 november 2024	9.30 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	Caeciliafeest	A. Bos
33e zondag door het jaar	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	Caeciliafeest	H. Scheve
Werelddag voor de armen	10.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	WCV	T. ten Bruin
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenburg	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	E. Wassink
zaterdag 23 november 2024	19.00 uur	VGH kerk Banninkstraat	Hengelo	Noaberviering	G. Spekkink
	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopnemingkerk	Joppe	Eucharistie	J. Baneke
zondag 24 november 2024	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Keijenburg	Caeciliafeest	H. Scheve
Christus Koning	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	G. Oude Groen
	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Vierakker	WCV	werkgroep
	10.00 uur	Parochiezaal	Vorden	Samenkomst	werkgroep
	10.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke

LEGENDA:

WCV: Woord- en Communieviering Oec.viering:

Oecumenische viering

Aanbidding H. Sacrament en biechtgelegenheid

Zutphen: H. Johannes de Doperkerk, iedere vrijdag 15.00-15.45 uur. En Jezus zei: "Kunt ge dan niet één uur met mij waken?" Zo is het eigenlijk ook op de vrijdagmiddag: een uurtje Aanbidding. Biechtgelegenheid op eerste vrijdag van de maand.

Vieren via internet

U kunt de vieringen beluisteren via het internet: www.12apostelen.nl. Klikken op het groene blok 'Vieringen'. Vervolgens klikken op het icoontje 'wereldbol met koptelefoon'.

Beeldopname in Zutphen

Voor een viering met beeld en geluid, kiest u voor 'kerkdienstgemist Zutphen'. Op zondagmorgen kunt u om 10.00 uur direct meekijken door op de >-toets in het midden van de cirkel in de afbeelding te drukken.

Lezingen in de weekendvieringen

Datum	Eerste Lezing	Tweede Lezing	Evangelie
06 okt.	Gen. 2,18-24	Hebr. 2,9-11	Mc. 10,2-16
13 okt.	Wijsh. 7,7-11	Hebr. 4,12-13	Mc. 10,17-30
20 okt.	Jes. 53,10-11	Hebr. 4, 14-16	Mc. 10,35-45
27 okt.	Jer. 31,7-9	Hebr. 5,1-6	Mc. 10,46-52
01 nov.	Apok. 7,2-4.9-14	1 Joh. 3,1-3	Mt. 5,1-12a
02 nov.	Klaagl. 3,17-26	Rom. 5,5-11	Joh. 15,1-6
03 nov.	Deut. 6,2-6	Hebr. 7,23-28	Mc. 12,28b-24
10 nov.	1 Kon. 17,10-16	Hebr. 9,24-28	Mc. 12,28-44
17 nov.	Dan. 12,1-3	Hebr. 10,11-14.18	Mc. 13,24-32
24 nov.	Dan. 7,13-14	Apok. 1,5-9	Joh. 18,33b-37

ParochiePost

ParochiePost is de digitale nieuwsbrief van de parochie HH. Twaalf Apostelen. In deze nieuwsbrief vindt u korte berichten die via een link op de website verder gelezen kunnen worden. *ParochiePost* verschijnt minimaal eens per twee weken of zoveel vaker als nodig is. Wilt u ook *ParochiePost* ontvangen? Stuur dan een mailbericht naar communicatie@12apostelen.nl

DOORDEWEEKSE VIERINGEN

DAG	TIJD	WAAR		VIERING	VOORGANGER
maandag 7 oktober 2024	19.00 uur	Andreashuis	Brummen	Rozenkransbidden	werggroep
	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Rozenkransbidden	werggroep
dinsdag 8 oktober 2024	10.00 uur	Ijsselflat	Zutphen	WCV	T. ten Bruin
	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Joppe	Rozenkransbidden	werggroep
woensdag 9 oktober 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Samenkomst	werggroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werggroep
donderdag 10 oktober 2024	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	WCV	T. ten Bruin
maandag 14 oktober 2024	19.00 uur	Andreashuis	Brummen	Rozenkransbidden	werggroep
	19.00 uur	H. Willibrordkerk	Steenderen	Mariaviering	werggroep
	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Rozenkransbidden	werggroep
dinsdag 15 oktober 2024	19.00 uur	Sacristie	Baak	Eucharistie	H. Scheve
	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Joppe	Rozenkransbidden	werggroep
woensdag 16 oktober 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Woord- & gebed	werggroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	E. Wassink
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werggroep
donderdag 17 oktober 2024	10.00 uur	Christus Koningkerk	Vorden	Eucharistie	J. Baneke
	19.00 uur	De Bleijke	Hengelo	Eucharistie	H. Scheve
maandag 21 oktober 2024	19.00 uur	Andreashuis	Brummen	Rozenkransbidden	werggroep
	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Rozenkransbidden	werggroep
dinsdag 22 oktober 2024	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Joppe	Rozenkransbidden	werggroep
woensdag 23 oktober 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Samenkomst	werggroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werggroep
donderdag 24 oktober 2024	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Ruurlo	WCV	T. ten Bruin
maandag 28 oktober 2024	19.00 uur	Andreashuis	Brummen	Rozenkransbidden	werggroep
	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Rozenkransbidden	werggroep
woensdag 30 oktober 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Taizéviering	werggroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
vrijdag 1 november 2024	19.00 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
woensdag 6 november 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	WCV	A. Bos
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werggroep
donderdag 7 november 2024	10.00 uur	H. Josephkerk	Lochem	WCV	T. ten Bruin
vrijdag 8 november 2024	10.00 uur	H. Willibrordkerk	Drempt	Eucharistie	H. Pauw
dinsdag 12 november 2024	10.00 uur	Ijsselflat	Zutphen	Eucharistie	H. Scheve
woensdag 13 november 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Samenkomst	werggroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	J. Baneke
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werggroep
donderdag 14 november 2024	19.00 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Eucharistie	J. Baneke
dinsdag 19 november 2024	19.00 uur	Sacristie	Baak	WCV	G. Spekkink
woensdag 20 november 2024	9.30 uur	Andreashuis	Brummen	Woord- & gebed	werggroep
	9.30 uur	H. Johannes de Doperkerk	Zutphen	Eucharistie	E. Wassink
	10.15 uur	O.L.V. Tenhemelopneming	Borculo	Rozenkransbidden	werggroep
donderdag 21 november 2024	19.00 uur	De Bleijke	Hengelo	Eucharistie	H. Pauw

Familieviering: Maak het verschil

Het lijkt onbegonnen werk met al die problemen in de wereld. Er zijn zoveel mensen die onze hulp nodig hebben, ver weg en dichtbij. Heeft het dan nog wel nut om iets te doen? En wat of hoe dan? Tijdens de familieviering op zondag 6 oktober a.s. om 10.00 uur in de O.L.V. Tenhemelopnemingkerk te Joppe gaan we dat samen bespreken. Soms zijn het maar kleine dingen die al een groot verschil maken. Het kinderkoor zal weer mooie liedjes zingen. We vinden het heel fijn als u komt; iedereen, groot en klein is van harte welkom!

kliederkerk 20 oktober

'Weggaan en terugkomen'

Een creatieve doe-middag voor gezinnen in de Remigiuserk, Hengelo gld.

<https://www.worldvision.nl>
Met collecte voor World Vision voor kinderen met honger.

**Zondag 20 oktober 2024
14:30-16:30 uur**

Voor kinderen t/m 12 jaar. Neem papa, mama, opa, oma, de burens, een vriendje of vriendinnetje mee. Kom ontdekken, vieren en samen eten. Trek je oude kleren aan! Graag van tevoren aanmelden per e-mail kliederkerkhengelokeljenborg@gmail.com of tel 06-47153610

Terugkomviering dopelingen en hun ouders

Een stap verder op de levensweg....

Op zondag 29 september is er om 15.00 uur een doopterugkomviering in de H. Johannes de Doperkerk in Keijzenborg. Uitgenodigd zijn ouders met kinderen, die in 2022 en 2023 zijn gedoopt in de geloofsgemeenschappen van de parochie HH. Twaalf Apostelen. Ook broertjes en zusjes, opa's en oma's, peetouders en andere familieleden zijn van harte welkom.

Het gaat om een korte kindvriendelijke gebedsviering om het bijzondere moment van dopen te herinneren en om voor de dopelingen te bidden. Hun meegebrachte doopkaarsen worden tijdens de viering aangestoken en de doopschelpen, die sinds de doop in de kerk hebben gehangen, worden aan de doopouders meegegeven als blijvende herinnering.

Anton Bos, diaken
Gerry Spekkink, parochiemedewerker

H. Martinus - Baak

Wichmondseweg 17, 7223 LH Baak;
pastoriebaak@outlook.com
Opgave gebedsintenties: per mail: pastoriebaak@outlook.com
of bij Bennie Stapelbroek: tel. 0575 491060;
mail bennie.stapelbroek@gmail.com.
Rekeningnr.: NL96RABO0304501697
Redactie: pastoriebaak@outlook.com

Locatieraad/pastoraatgroep

Berna Lamers, 441244; berna.lamers@gmail.com;
Arnold Wolbrink, 441206

Vieringen in Baak

De normale maandelijks vieringen in Baak worden gehouden in de sacristie van de kerk. Op dinsdag 15 oktober om 19.00 uur is er een eucharistieviering waarin pastor Harry Scheve voorgaat. Op zaterdag 2 november is het Allerzielen, de werkgroep verzorgt dan een gebedsviering op zaterdagavond om 19.00 uur in de kerk! Op dinsdagavond 19 november om 19.00 uur gaat parochiemedewerker Gerry Spekkink voor in een woord- en communieviering. Na afloop kunnen we napraten met koffie en thee met iets lekkers zoals u gewend bent. U bent van harte welkom!

Allerzielen

Tijdens Allerzielen gedenken we alle overledenen, met de overledenen van het afgelopen jaar in het bijzonder. We

nodigen de familie van overledenen die een kerkelijke uitvaart hebben gehad persoonlijk uit, zij ontvangen tijdens deze viering het gedenkkruisje. Familie van een overledene die geen persoonlijke uitnodiging hebben gehad zijn ook van harte welkom, zowel de familie van overledenen van het afgelopen jaar als de familie van overledenen die al langer geleden overleden zijn.

Omdat deze viering altijd goed bezocht wordt en we dit jaar enkele overledenen hebben met een groot gezin hebben we voorzien dat het niet verstandig is om deze viering in de sacristie te houden, daar zou de ruimte een beperkende factor zijn. In goed overleg met de nieuwe eigenaar van de kerk hebben we besloten om deze viering in de kerk te houden. Dit is immers een woord- en gebedsdienst welke in de kerk gehouden mag worden.

De kerk is inmiddels geschilderd en voorzien van nieuwe verlichting en infrarood verwarming. We zullen de stralers voorin de kerk aanzetten, wanneer u warm wilt zitten dan graag voorin plaatsnemen.

Het is fijn dat we van de kerk gebruik mogen maken voor deze Allerzienviering. Mocht u voor een andere gelegenheid gebruik willen maken van de kerk, dat is mogelijk. Kijk op de website www.stmartinusbaak.nl.

In het verleden werd er na de viering gezamenlijk naar de begraafplaats gelopen, omdat de groep steeds ouder wordt en het risico van een struikeling in het donker groter wordt, heeft de werkgroep besloten om niet meer gezamenlijk naar de begraafplaats te gaan. Na afloop van de viering kunt u per familie een grafkaars ontvangen welke u op een door u gewenst moment op het graf kunt plaatsen. Na afloop van de viering zal er koffie en thee zijn.

Begraafplaats

Op de begraafplaats is een stuk haag verwijderd. Het betreft de haag ter hoogte van de kapel, aan de kant van het pad. Deze haag is verwijderd omdat we op het nieuwe gedeelte het natuurlijk begraven mogelijk gaan maken. We vonden de dikke hoge haag te storend. Wanneer je vroeger "achter de heg" lag begraven dan was dat een mindere plaats. Er zal wel een kleinere afscheiding terugkomen, het veld wordt ingezaaid met natuurlijke veldbloemen. Op deze manier hoort het nieuwe gedeelte er meer bij. U kunt kiezen om op het nieuwe gedeelte begraven te worden wanneer u geen omzien naar het graf wenst. Het graf wordt niet afgedekt met een steen maar de bloemen worden na het begraven teruggeplaatst op het graf. In dat gedeelte zal u ook de mogelijkheid geboden worden om een strooioker met as te begraven. Daarmee kan de as niet wegwaaien zoals op een strooiveld.

Gebedsintenties

15-10: Ouders Jan en Will Schutte-Bosman, Annie Hendriks-Hermesen, Marie Mulder-Mentink, Miep Teunissen-Schooltink, Everdien-Schut, Jos en Bets Hermesen-Goris.

2-11: Jos en Bets Hermesen-Goris, Ouders van Leussen-Wolbrink, Ouders Jan en Will Schutte-Bosman.

19-11: Jgt Mevr. Mentink-Jansen, Ouders van Leussen-Wolbrink, Annie Hendriks-Hermesen, Marie Mulder-Mentink, Miep Teunissen-Schooltink, Everdien-Schut, Jos en Bets Hermesen-Goris.

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming - Borculo

Steenstraat 26, 7271 BP Borculo; 0545-271383;
info@parochie-borculo.nl;

Secretariaat: woensdag 10.00-11.30 uur.

Rekeningnummers:

NL35RABO0309119510 (algemeen);

NL03RABO0309105439 (kerkbijdragen);

Contactpersoon

Annette Franck, 0545-473360.

Algemene informatie

- Het secretariaat in het KJ-gebouw is om de week (in de even weken) op de woensdagochtend geopend van 10.00 uur tot 11.00 uur. U kunt altijd even binnenlopen voor een kop koffie, vragen, een praatje of om een gebedsintentie aan te vragen.
- De kerk en het KJ gebouw zijn op de woensdagochtend van 10.00 uur tot 11.00 uur geopend voor het opsteken van een kaarsje of voor een moment van stilte.
- Elke tweede donderdagavond in de maand is er om 19.00 uur een viering met een voorganger vanuit het pastoraal team.
- Voor overige vieringen kunt u het vieringenrooster in *Onderweg* raadplegen of kijken op het informatiebord aan de weg.
- Uitvaarten kunnen op elke gewenste dag plaats vinden (m.u.v. zondag).
- Bij het aanvragen van de ziekenzegen, ziekenzalving of melding van overlijden kunt u bellen met 06-10319638

- Voor vragen m.b.t. bezorging 'Onderweg' kunt u contact opnemen met het parochiesecretariaat in Zutphen.

Vieringen

Op **donderdag 10 oktober** is er om 19.00 uur een woord- en communieviering. Voorganger is diaken Theo ten Bruin.

Op **zaterdag 2 november** is er om 19.00 uur een Allerzielenviering met medewerking van koor Stemmig. Het thema is: 'Hou me vast!... Voor altijd verbonden'.

Op **donderdag 14 november** is er om 19.00 uur een eucharistieviering. Voorganger is pastor Joost Baneke.

Gebedsintenties

10-10: Familie Pelgrum, Theo en Riek Verheyen, Theo Blom.

2-11: Familie Geerligs-Ottenschot, overleden ouders Nieuwveld-van der Wurp, Bennie Franck, Jan ten Thije, mevrouw A. te Boome-Olijslager, de heer F. Waanders, mevrouw Formijne Jonkers-Veerman, de heer Dibbelink.

H. Andreas - Brummen

Andreashuis

Tuinstraat 63 A, 6971 BH Brummen, tel. 0575-561403
rkandreasparochie1900@kpnmail.nl

Secretariaat: woensdag: 09.00 - 12.00 uur

Rekeningnr.: NL40RABO0311000541

Redactie: liaschafer@hetnet.nl

Locatieraad

Harrie Winckels, voorzitter, secretaris, 0575-561403

Laurens Mul, penningmeester, 0575-775404

Johan Waanders, gebouwen, 0575-562615

Andreashuis

U bent van harte welkom bij de vieringen en ontmoetingen op woensdagmorgen vanaf 9.30 uur. Twee keer per maand is er een viering en op de woensdagochtenden dat er geen viering is, laten we aan het koffie drinken een gebed en de lezingen van die dag voorafgaan.

Ook is het secretariaat elke woensdag van 9.00 uur tot 12.00 uur open en telefonisch bereikbaar.

Altijd bereikbaar via de mail:

rkandreasparochie1900@kpnmail.nl

Vieringen

Zie voor de woensdagmorgen vieringen,

bijeenkomsten en de weekendvieringen: het vieringenschema.

De weekendvieringen zijn ook nog steeds te volgen via internet:

www.12apostelen.nl

Klikken op het groene blok: "Vieringen" en vervolgens op het icoontje "wereldbol met koptelefoon". Kies voor "Kerkdienst gemist Zutphen".

Op zondagmorgen 10.00 uur kunt u direct meekijken door op de > toets in het midden van de cirkel in de afbeelding te drukken. Voor het bekijken van oudere opnames, klikt u in de kalender bij de gewenste datum.

Rozenkransgebed

De maand oktober is rozenkrans maand, in vele kerken, kapellen en gemeenschapsruimten wordt dan gezamenlijk de rozenkrans gebeden, zo ook bij ons in het Andreashuis.

Op maandagavond 7,14, 21 en 28 oktober, bent u om 19.00 uur, van harte welkom om samen de rozenkrans te bidden.

Zaterdag 2 november Allerzielen

Op deze dag gedenken wij traditiegetrouw onze dierbare overledenen van het afgelopen jaar. Die avond zal ons kerkhof tot 20.30 uur sfeervol verlicht zijn en wordt in de Oude of Pancratiuskerk de Allerzielenviering gehouden. Tijdens deze viering staan de namen centraal van hen die ons tussen 2 november 2023 en 1 november 2024 ontvallen zijn. Deze namen zijn ingeleverd op 22 augustus.

Eddy Smudde,
Gerda Vreven-Stevens,
Leida van Roon-Hueting,
Fien Seegers-Osterop,
Rob Blom

Vervolg Brummen

Intenties

16-10: overleden familie Brouwer-de Bruin, Jo van de Beld, Eddy Smudde, overleden ouders Uiterweerd-Sloot, Fien Seegers-Osterop, Rob Blom.

02-11: overleden pastores van onze gemeente, met name Pastoor Bax, Pastoor Groenen, Henk Peters, Hanny Peters-Bakker en Lia, overleden ouders Wilbrink-Peters, Pastor Philip Holt.

06-11: Willemien Willemsen, Mientje Brouwer, Marietje Smeenk-Besselink, Jan Uiterweerd, Hanny Peters-Bakker, Henk Peters, Gerda Vreven-Stevens, Mariet Winckels-Geutjes, Leida van Roon-Hueting, Rob Blom.

20-11: overleden familie Brouwer-de Bruin, Jo van de Beld, overleden ouders Uiterweerd-Sloot, overleden ouders Span-Gudden, Jozef Uiterweerd, overleden ouders Uiterweerd-Vettelschors, overleden familie van Breen-Wichink, Fien Seegers-Osterop.

Kerkhofberichten

Een brief schrijven naar degene die je zo mist, kan rust geven en troost bieden. Niet alleen het eerste jaar na een overlijden, maar ook nog vele jaren later. Op het kerkhof hangt sinds enige tijd naast de vitrine een brievenbus voor Hemelpost.

H E M E L P Ø S T

Door een nabestaande werd ik gevraagd of daar ruimte en aandacht voor zou kunnen zijn op het kerkhof. Deze brievenbus hangt er voor iedereen die een brief of een tekening wil 'sturen' naar iemand die er niet meer is. Wanneer je dierbare ergens anders is begraven of gecremeerd, kun je ook gebruikmaken van de brievenbus.

Schrijven helpt in het rouwproces. Na het overlijden van een dierbare blijf je met lege handen achter. Een brief schrijven kan rust geven en troost bieden. Voor kinderen kan het fijn zijn om een kaart of tekening naar opa en/of oma in de hemel te sturen. Ook voor niet-gelovigen kan symbolische post waardevol zijn. Als we praten over overleden personen, kijken we vaak naar de lucht. Of je nou in de hemel gelooft of niet. Met dit initiatief willen we de dood bespreekbaar maken en iedereen de kans bieden om nog iets te zeggen tegen je dierbare die je moet missen. Blijf denken en praten over

degene waar je zo van gehouden hebt, dat biedt wellicht troost.

Op Allerzielen wordt de brievenbus door mij geopend en wordt de post, ongeopend en ongelezen, verbrand en zo symbolisch naar de hemel gestuurd.

Klusochtend

Zaterdag 2 november staat de najaarsklusochtend gepland, u bent vanaf 9.00 uur welkom om samen het kerkhof mooi te maken, o.a. voor Allerzielen.

*Jolanda Jansen-Peters
Beheerder en administrateur
RK kerkhof Brummen*

RKJK Kamp

Sinds 1974 gaat RKJK kamp tijdens het pinksterweekend op kamp. Rond de Kraamskuil in de bossen van Zeddam wordt al 50 jaar het kamp opgebouwd. Dit jaar was het de laatste keer op deze locatie omdat Natuurmonumenten de verhuur van het kampeerterrein stopt.

Dit wil niet zeggen dat het ook het laatste kamp is geweest. De organisatie is inmiddels bezig met een nieuwe locatie. Om de afgelopen 50 jaar in Zeddam af te sluiten heeft een groep leiding het initiatief genomen om nog één keer bij elkaar te komen op deze plek. De avond voor het laatste kamp in Zeddam, 16 mei, werd er in het kamp teruggekeken op de afgelopen 50 jaar, herinneringen opgedaan en ervaringen gedeeld. Na een kop koffie en een taartje werden de groepjes ingedeeld en was er een rondleiding door het huidige kamp. 's Avonds in het dagverblijf streden een mix van huidige leiding en oudgedienden tegen elkaar tijdens een quiz en was het erg gezellig in het bos.

Wij kijken als organisatie terug op een geslaagde avond. Voor velen hebben we daarmee een hele bijzondere periode in Zeddam afgesloten en hopen we weer iets moois op te bouwen op een nieuwe plek.

*namens de kampcommissie,
Karlijn Bosch*

H. Willibrord - Drempt

Zomerweg 19, 6996 DD Drempt.
Secretariaat: Hoefkensestraat 12, 6996 DS Drempt
locatieraaddrempt@gmail.com, 0313 479294
Opgave gebedsintenties:
rk.drempt.gebedsintentie@gmail.com
Rekeningnr.: NL25RABO0304500259
Redactie: redactie.willibrord.drempt@gmail.com

Locatieraad /pastoraatgroep

Ingrid Stortelder-Spigt, 0313 479294
Henrie Bremer, secretaris
Fons Janssen, penningmeester
Peter Hammink

Anders Vieren

Op zondag 13 oktober om 10.00 uur wordt voor de laatste keer een "Anders Vieren" viering gehouden in onze H. Willibrordkerk in Achter-Drempt. Als thema voor deze laatste Anders Vieren viering is gekozen voor "De kracht van eenvoud". Voorgangers in deze viering zijn parochiemedewerker Gerry Spekkink en Peter Hammink. Muzikale ondersteuning wordt zoals altijd verleend door het koor Feeling. Na afloop is er gelegenheid om na te praten onder het genot van een kopje koffie of thee. Iedereen is van harte welkom!

Oecumenische Viering

Op zondag 20 oktober om 10.00 uur is er weer een gezamenlijke Oecumenische viering met de Protestantse gemeente van Drempt en OldenKeppel in de Petrus en Pauluskerk in Hoog-Keppel. Voorgangers zijn Dominee Karin Spelt en Trees Offenbergh. De viering wordt voorbereid door de Oecumenische werkgroep en muzikaal ondersteund door een gelegenheidskoor met leden van het Willibrordkoor en de Protestantse gemeente onder leiding van Lucian Venderink. Na de dienst is er gelegenheid elkaar te ontmoeten onder het genot van een kopje koffie of thee. Iedereen is van harte welkom!

Allerzielen 2024

Op 2 november viert de kerk Allerzielen.

Ook in onze H. Willibrord gemeenschap komen we zaterdag 2 november om 19.00 uur samen. Diaken Theo ten Bruin en Jan Gerretsen gaan voor in een woord- en communieviering, met zang van het Willibrordkoor. In deze viering gedenken we alle overleden parochianen, in het bijzonder de overledenen van het afgelopen jaar en wiens kruisje nog aanwezig is.

Betsie Sonneveld-Venneman	25 oktober 2023
Anneke Diesfeldt-Kemperman	15 december 2023
Hentje Lanters-Steintjes	22 januari 2024
Geurt Hilhorst	28 januari 2024
Jan Bremer	29 februari 2024
Aloys Evers	13 maart 2024
Hendrik Geurts	13 mei 2024
Henk Leisink	20 mei 2024
Henk Verheij	09 juli 2024
Annie Geurts-van Hagen	09 juli 2024
Joop Willemsen	16 juli 2024

Het kruisje van de dit jaar overleden parochianen wordt aan de nabestaanden meegegeven. Allen ontvangen een persoonlijke uitnodiging. Zoals gebruikelijk gaan we bij goed weer samen naar de verlichte begraafplaats om de graven te zegenen en mogelijkheid een grafkaars aan te steken. Daarna ontmoeten we elkaar in de kerk voor een gesprek en/of kop koffie of thee. U wordt van harte uitgenodigd.

Willibrorddag Drempt

Op vrijdag 8 november wordt de jaarlijkse Willibrorddag gehouden. Deze feestelijke ontmoetingsdag is voor parochianen vanaf 75 jaar, (chronische) zieken en zij die een dierbare hebben verloren in het afgelopen jaar.

Deze dag openen we om 10.00 uur met een eucharistieviering voorgedaan door (waarnemend) pastoor Hans Pauw, waarbij iedereen welkom is. De genoemde doelgroep wordt persoonlijk uitgenodigd voor deze dag door de werkgroep Diaconie en Caritas. Wij hopen weer op een gezellige dag.

Werkgroep Diaconie & Caritas Drempt

Caecilia de Patrones van ons Willibrordkoor

Dit jaar vieren voor het laatst ons Caeciliafeest. We hebben dit jaar drie jubilarissen bij ons koor. Wij feliciteren Bennie Peters 50 jaar lid, Mariet Ter Horst en Diny Evers 45 jaar lid. Na al die jaren van trouwe dienst en inzet voor ons koor de kerk en de gemeenschap willen we hun huldigen, ook worden ze gehuldigd door De Gregorius Vereniging. De viering van het Caeciliafeest wordt dit jaar in Drempt op zondag 17 november om 10.00 uur gehouden, pastor Harry Scheve zal voorgaan in de viering. We hopen dit jaar onze inzet voor kerk en mensen nog te mogen vervullen.

*Namens het Willibrordkoor,
Anny Schriek*

Zonnebloem

Op zondag 8 september, Ziekenzondag is de jaarlijkse tweede collecte voor het werk van de lokale Zonnebloem gehouden. De collecte heeft het mooie bedrag van €98,15 opgebracht.

Familieberichten

Overleden

Op 16 juli is in de leeftijd van 80 jaar **Joop Willemsen** overleden. De crematieplechtigheid heeft op 19 juli plaatsgevonden te Dieren.

Wij wensen de familie sterkte bij het afscheid en dat hij mag rusten in vrede.

Kopij

Sluitingsdatum kopij: 25 oktober 2024
redactie.willibrord.drempt@gmail.com

H. Willibrord - Hengelo

info@willibrordhengelo.nl; www.willibrordhengelo.nl

Rekeningnr.: NL12RABO0121301346

NL82RABO0119538857 (geloofsbijdragen);

Redactie: hwa.roes@gmail.com

Contactgroep

Marian Zaarbelink, 06 1014 7854, Jan Claver, 06 2334 8923,

Monique Kuipers, 06 4539 7320.

Pater Gerben Zweers 25 jaar Priester

Op 25 september 1999 werd Gerben Zweers tot priester gewijd, samen met drie anderen, in de kathedraal van Utrecht. Hij is geboren en getogen in Wehl, en zijn ouders en familie wonen nog steeds in Wehl. Een week na de priesterwijding werd hij op 3 oktober samen met pastoor Henk Jacobs gepresenteerd in de Sint Willibrorduskerk. Zij zouden gaan werken in wat toen Sectie West heette, de parochies in Olburgen, Steenderen, Vierakker, Baak, Keijenborg en Hengelo. Hij heeft vijf jaar lang met veel plezier gewerkt in onze parochies. Hij legde zich toe op de jeugd en menige oud-misdienaar zal herinneringen hebben aan de misdienaars kampen en acolietenkampen.

Gerben Zweers zal per 1 oktober benoemd worden tot parochievicaris in de parochies 'Licht van Christus' en 'De Heilige Drie-eenheid'. Het is een benoeming voor 70% omdat hij ook de verantwoording heeft voor zijn gemeenschap in Utrecht. Hij blijft daar ook wonen. Hij is er blij mee. Het gaat om de parochies in het westen van Utrecht: tien kerken in de Leidse Rijn, IJsselstein, Harmelen, Montfoort, Benschop en Cabauw. Er wordt een nieuw pastoraal team gevormd met Hedwig Mensink, Marion Korenromp, Jaap Scholten en als pastoor Peter Ambting.

Op 6 oktober wil hij het heuglijke feit vieren in de Sint Martinuskerk te Wehl. Er is dan een viering om 11.00 uur. Iedereen is daarvoor van harte uitgenodigd.

Uitnodiging Willibrordhuus

We ontvingen onderstaande brief van de nieuwe eigenaren van het Willibrordhuus om de oude pastorie te bezoeken na de renovatie.

Jan Claver

Buren Willibrordhuus, Vrijwilligers H. Willibrordgeloofsgemeenschap

Augustus 2024

Beste burenen en vrijwilligers,

Sinds het begin van dit jaar zijn we volop bezig geweest om de oude pastorie opnieuw voor bewoning geschikt te maken voor de komst van nieuwe Nederlanders (statushouders).

Wij willen de burenen en de vrijwilligers van de parochie als eerdere gebruikers van het Willibrordhuus graag laten zien hoe het is geworden tussen 16.00 uur en 18.00 uur.

Op 13 september jl. waren we van harte uitgenodigd om een kijkje te komen nemen onder het genot van een borrel en een hapje. Alle 'oud' vrijwilligers waren o.a. per mail uitgenodigd. Samen op weg naar een goed leefklimaat voor Hengelo (Gld)!

22 september viering Vredesweek

De drie kerken van Hengelo vierden die dag samen de vredesweek (14 t/m 22 september) in een vredesdienst. We zijn begonnen met de kerkdienst buiten op het plein voor de Remigiuskerk bij de vredesvlam. Er waren enkele stoelen klaargezet voor diegenen die niet lang kunnen staan.

We stapten daarna de drempel van de kerk over en vervolgden binnen de dienst. Dat we letterlijk de deur doorgingen met elkaar hoort bij het thema van deze kerkdienst: 'open deur'.

We lazen het verhaal van een verlamde man die vier vrienden had. Zij lieten hem door het dak van een huis zakken vlak voor de voeten van Jezus. U kunt dit verhaal in de Bijbel nog eens nalezen. Het is te vinden in het Lucasevangelie, hoofdstuk 5.

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming Joppe

Joppelaan 71 a, 7215 AD Joppe; 0575-494221;
rkkerkjoppe@hetnet.nl; www.rkkerkjoppe.nl
Secretariaat: maandag en donderdag 9.30-11.30 uur.
Rekeningnr.: NL82RABO0322303001;
Redactie: willie.lenselink@planet.nl

Locatieraad Elsje August de Meijer, vz. 0575-431401;
Marijke Heeren, secr. 0570-542000; Jan Roes, pm.
0575-490711; Ton Demmers, geb. 0575-491212.

Pastoraatgroep Bertus Haarman, 0573-432407; Clemens
Tenholter, 0575-492392; Germaine Wijnands, 06-53227452,
Anne Wijffels, 0575-490752; Lenneke Groenevelt, 0575-846657.

Familieberichten

Gedoopt

Norah Wilhelmina Johanna Gradussen,
dochter van Martine en Mischa Gradussen
en zusje van Keano en Julian.
We feliciteren haar ouders en heten
Norah van harte welkom in ons midden.

Pastor Scheve

Op 11 augustus jl. hebben we aan het
einde van de Maria Tenhemelopneming-
viering pastor Scheve bedankt voor zijn
negen jaar lange inzet en toewijding aan
de parochie en onze geloofsgemeenschap
in het bijzonder. Met Harfsense
zonnebloemen en het boek 'Meditaties
over het Evangelie' van John Auping S.J.
werd dit onderstreept. Daarna werd er
gezellig nagepraat in de zonovergoten
pastorietuin.

Voor een beeldimpressie zie de website.

Brunch & Paaskaars

Een week later ging Willem Achtereekte
voor tijdens een mooie gezongen

woord- en communieviering en genoten
we in de tent van onze jaarlijkse
vrijwilligersbrunch. Speciale aandacht
voor Mischa Gradussen, nieuw lid
en opvolger van vader Wil in de
lectorengroep en voor de tuingroep 2.0
die met veel enthousiasme zorgt dat tuin
en kerkhof er weer verzorgd bijliggen.

Dit jaar vieren we een eerste lustrum van
de werkgroep 'Samen in woord en gebed'
ontstaan na een inspirerende lezing van
Herman Agterhoek in 2019 over hoe we
als geloofsgemeenschap in beweging
kunnen komen. Met bevoegenheid heeft
de familie Bouwman, Dick en Annemarie
haar schouders onder de oprichting van
een gebedsvieringgroep gezet. Naast hun
taken in de kerk in Schalkhaar bereiden
ze een keer per maand een gebedsviering
voor aan de hand een thema of vanuit
het zondagsmissaal. Samen met lectrice
Marijke Heeren en dochter Lenneke staan
zij garant voor een spirituele boodschap.
Ook in coronatijd waren we via internet
met Lenneke als lectrice en wijlen Erik
Zuurbier als cantor verbonden. We
hopen dat Dick en Annemarie nog steeds
hun energie willen blijven geven. De
paaskaars is voor hen en omdat zij op
deze dag verhinderd waren, heeft de
pastoraatsgroep de paaskaars persoonlijk
aan hen overhandigd.
Tot slot geeft Peter Wolbert namens
de initiatiefgroep 'Toekomst van de
Joppekerk' korte update.

Koffie-ochtend met Anton Bos

Woensdag 13 november komt Anton Bos,
diaken van onze parochie naar Joppe om
te vertellen over
Engelen, zijn
grote hobby. Hij
vertelde dat zijn
hele huis bevolkt
is door engelen en
dat zijn er veel!

Een mooie tijd om daar nu over te praten,
want binnenkort begint de Advent in
aanloop naar het feest van Kerstmis. Een
tijd vol engelen, waarover we op deze
ochtend heel veel te weten zullen komen,
waarschijnlijk ook interessante verhalen,
waar je nooit bij stil hebt gestaan.
U bent om 10 uur van harte welkom in de
pastorie. Meer info vindt u op de site.

Puck Vork en Jannie Engelsman

Uitnodiging om de Rozenkrans te bidden

We nodigen jullie van harte uit om samen
de Rozenkrans te bidden. Laten we in
gebed verenigd zijn en onze intenties aan
Maria toevertrouwen. We sluiten af met
een mooi Marialied. Dinsdagavond 8, 15
en 22 oktober om 19.00 uur! We hopen
jullie te mogen verwelkomen.

Allerzielenviering 2 november

Deze viering wordt weer voorbereid door
de werkgroep.

Voorganger in de viering om 19.00 uur is
pastor Harry Scheve.

Pater John Auping SJ blijft betrokken

Voor alle schriftlezingen van de
eucharistievieringen in onze kerk
schrijft pater Auping een inspirerend
commentaar. De kopij vindt u op de site
en een geprinte versie ligt in de kerk.

Kunst van ouder worden

Voor 25 september en 8 oktober staan
er twee nieuwe activiteiten op ons
programma.

Eén van de activiteiten van de
initiatiefgroep "Kunst van ouder worden"
is het schrijven van je levensverhaal. Als
u dit leest is deze activiteit reeds gestart
op woensdagochtend 25 september om
10.00 uur in de Brink te Gorssel. Had u
zich willen opgeven of wenst u informatie
dan kunt u contact opnemen Tjerie Kale.

Op dinsdagmiddag 8 oktober a.s. wordt
een bijeenkomst in het kader van
spiritualiteit georganiseerd. U wordt
daarvoor van harte uitgenodigd. Peter
Dullaert zal spreken over Benedictijner
spiritualiteit. Na aanmelding krijgt u
informatie over locatie en tijd.
U kunt zich opgeven z.s.m. bij:
Germaine Wijnands
interlande@gmail.com 06 5322 7452
Tjerie Kale
gtkadevr@gmail.com 06 4960 8476

H. Johannes de Doper - Keijenborg

Kerkstraat 7, 7256 AR Keijenborg; 0575-461314,
Secretariaat: donderdag 10.30-11.00 uur
Rekeningnr.: NL85RABO0125501102 (algemeen)
NL25RABO0125502958 (gezinsbijdrage Keijenborg)
NL97RABO0374716390 (gezinsbijdrage Zelhem)
Redactie: hannieankersmit@hotmail.com
Gezinsbijdrage/kerkbalans: C. Gerritsen 06-10065324

Locatieraad/pastoraatgroep

Rob Besselink, 462882; Hans Limbeek, 0314-641546,
Dini Nijenhuis, 06-40594236;
Annie Stapelbroek, 0314-641477

Bereikbaarheid Sint Jan de Doper

Het parochiesecretariaat is geopend op donderdagmorgen van 10.30 uur tot 11.00 uur. Telefoon 0575-461314. Voor spoedgevallen bij een overlijden of spoedbediening belt u de parochiewacht. Telefoon 06 10 31 96 38 Contactpersoon voor Zelhem: De heer J. Waalderbos, Zonnebloemstraat 43, 7021 ZA Zelhem, tel. 0314-623809

Stichting R.K. Begraafplaats Keijenborg

Contactpersoon: Mevr. J. Lamers
tel. 0575 – 464162 email :
begraafplaatskeijenborg@hotmail.com;
website www.begraafplaatskeijenborg.nl
De geldende tarieven kunt u vinden op de website onder 'Tarieven'

Parochiële Caritas Instelling

Secretariaat: Fons Lamers,
Kroezerijweg 8, 7256 KR Keijenborg

Kerkdienst gemist

Alle vieringen, ook vanuit Zutphen, zijn te beluisteren via Kerkdienstgemist (v/h kerkradio):
[www.12apostelen.nl/locatie Keijenborg](http://www.12apostelen.nl/locatie%20Keijenborg)

Overleden

Op 4 augustus 2024 is mevrouw **Riek Heuskes-Klein Mentink** overleden op de leeftijd van 93 jaar.

Op 13 augustus 2024 is de heer **Joost Lankhorst** overleden, op de leeftijd van 91 jaar.

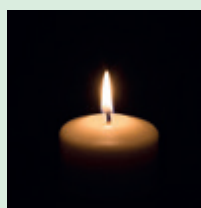
Allerzielenviering op zondag 3 november

Op 2 november, Allerzielen, gedenkt de Katholieke Kerk de overledenen van het afgelopen jaar. Deze viering wordt in Keijenborg altijd op een zondag

gehouden, want na de viering gaat men gezamenlijk naar het kerkhof.

De Allerzielenviering is dit jaar dus op zondag 3 november om 10.00 uur. Dan worden de namen genoemd van alle parochianen die ons in het voorbije jaar zijn overleden en er wordt voor hen een gedachteniskaars ontstoken. Ook branden we een kaars voor alle overledenen, jong en oud, die niet met name worden genoemd maar ons nog steeds dierbaar zijn.

De viering zal worden voorgedaan door parochiemedewerker Gerry Spekkink. Het parochiekoor zal de zang verzorgen. De families zullen hiervoor tijdig een uitnodiging ontvangen.

Bloemen voor Maria

Veel mensen hadden gehoor gegeven aan de oproep om één bloem mee te brengen naar de Maria-viering in Keijenborg. Bij binnenkomst werden door vrijwilligers er prachtige boeketten van gemaakt. Tijdens het openingslied kregen deze een plaats voor in de kerk bij het Mariabeeld, dat voor deze gelegenheid te leen gekregen was van het H. Beeldenmuseum Kranenburg. De viering werd voorgedaan en voorbereid door parochiemedewerker Gerry Spekkink, samen met vrijwilligers uit de geloofsgemeenschappen van Baak,

Hengelo, Keijenborg en Olburgen. Het koor was versterkt met extra stemmen en zong met de kerkgangers bekende Marialiederen. Centraal stond het thema 'ontmoeten'. Maria is in de ontmoeting tussen God en de wereld als 'een vriendelijke herberg' en een vrouw die bereid is gastvrouw voor God te zijn.

Aan het eind van de viering werden de bloemen naar de Mariakapel gebracht en werd de ontmoeting met elkaar voortgezet onder het genot van koffie en thee.

Kerk schoonmaken

In de vorige *Onderweg*, hadden wij een oproep geplaatst voor mensen die de kerk wilden schoonmaken.

Later hebben wij een datum geprikt waarop wij met een groepje vrijwilligers de kerk wilden gaan aanpakken. Zaterdag 7 september jl. was het zover. Met een groep van zeven vrijwilligers hebben wij de kerkbanken schoongemaakt van 14.00 – 16.00 uur met als afsluiter een kopje koffie/thee met iets lekkers erbij.

Wij zijn trots op deze vrijwilligers. Want vele handen maken licht werk. Wij willen dit in de toekomst vaker gaan doen. Dus let op de datum, die wij gaan inplannen. Mocht je willen helpen laat het dan weten bij Ciska 06-10065324.

Pastoraatgroep/locatieraad

Agendatip

Om alvast in de agenda te zetten. De volgende Kliederkerk is op zondagmiddag 20 oktober. Save the date! Zie pagina Kids&Teens in deze *Onderweg*.

*Namens de werkgroep Kliederkerk Hengelo/Keijenborg,
Gerry Spekkink.*

Kerstmarkt

Op zaterdag 7 december 2024, als nét Sinterklaas weer het land uit is, wordt de jaarlijkse kerstmarkt gehouden in de kerk van 14.00 tot 18.00 uur. Tevens wordt dan ook de kerstboom door de dorpsraad op de kermisweide geplaatst.

Wij hopen weer te mogen rekenen op een groot aantal gevulde kramen en natuurlijk ook op het beroemde rad van fortuin met mooie prijsjes. Nog leuke ideeën voor invulling van een kerstkraam? Meld u zich dan vooral bij Ciska! (06-10065324).

H. Joseph - Lochem

Nieuweweg 18, 7241 ET Lochem; 0573-251457,
rkkerklochem@hetnet.nl

Secretariaat: dinsdag en donderdag 8.45-11.45 uur.

Rekeningnr.: NL94RABO0336626193 (algemeen en intenties).

Rekeningnr.: NL72 RABO 0180 7992 90 (kerkbalans).

Redactie: rkkerklochem@hetnet.nl

Locatieraad Anton Schilderincx, vz., 0573-251115; Paul Wuts, pm., 0573-460149; Ben Hemmer, secr., 0573-257791.

Pastoraatgroep Thea van Huijstee, 0573-258442.

Dromen??? – Verhuizen??? – Of toch maar niet???

Enkele weken geleden een krantenkop in TROUW (27 augustus 2024)

Leo Fijen (voorzitter pastoraatgroep):

Droom er als kerk van om voor je eigen dorp betekenisvol te zijn. Je moet als kerk op plekken zijn waar de dingen gebeuren, waar het leven is.

Boem! Interesse gewekt! Gauw doorlezen maar.

Maar eerst: Leo Fijen – wie was dat ook alweer? Oh ja: historicus en voormalig hoofdredacteur en presentator bij KRO-NCRV. Interview over zijn nieuwste boekje: Geloven in een kleine gemeenschap – Het wonder van Maartensdijk in 25 verhalen, een kwart eeuw verder. (Adveniat – 140 blz. € 16,99). Fijen was overigens in 2005 gastspreker in onze Lochemse kerk, maar dit terzijde.

De cijfers liegen er niet om: zo'n 2,5 procent van de katholieken in Nederland gaat op zondag naar de kerk... Ook in onze parochie en in elke geloofsgemeenschap herkenbaar, toch? Hoe komt het nou dat in zijn Maartensdijk het kerkbezoek veel hoger ligt? Wat is hun geheim? "Het succes van de Sint Maartenskerk heeft met heel gewone dingen te maken. Er is een aantal punten waar een kerk in deze tijd rekening mee moet houden. Het eerste is om de huidige kleinschaligheid te zien als kans."

Kleinschaligheid als kans... Hebben we vaker gehoord – ook in onze parochie. Maar hoe pakken ze dat nou in Maartensdijk dan aan?

Kleinschaligheid betekent nabijheid. Je herkent de gezichten van mensen in en rondom de kerk. We tonen oprechte belangstelling in elkaar, om te beginnen al tijdens de koffie na de kerkdienst. Een groep van zes vrouwen bezoekt alle tachtig jaren uit de gemeenschap. Kerkbestuurders in Maartensdijk zijn leden "onder de mensen" en zijn niet alleen druk met "het hoofd boven water te houden" (waardoor ze zich vaak onzichtbaar zich binnen de kerkmuren bewegen).

De Sint Maartenskerk heeft een netwerk van 25 leiders die ook buiten die muren treden: op het voetbalveld – in het café: "Kom je ook even koffiedrinken op zondag?"

Ook kun je dan benaderd worden om een ritueel uit te voeren voor een zieke tante of opa. "Op zulke momenten kun je als kerk het verschil maken. Door mensen het gevoel te geven dat ze de moeite waard zijn."

Fijen: "Ik denk dat kerken vooral op zoek moeten naar mensen met gezag, die keuzes durven maken en de gemeenschap laten draaien." Soms maakt de groep van 25 leiders duidelijke keuzes.

Een keuze in de Sint Maartensdijkkerk is dat als er op zaterdag een speciale viering is, de kerk op zondag gesloten blijft. Of

als een familie in verband met een overlijden om een afscheidsviering vraagt in een Amsterdams café, dan wordt het daar gehouden en niet in de kerk.

Kerken moeten uiteindelijk durven klein te zijn, zonder dat het "kleintjes" wordt, aldus Leo Fijen.

Organiseer speciale vieringen en activiteiten voor ouderen als er in je geloofsgemeenschap veel ouderen zijn. "Maar kerken mogen wel blijven dromen." Wat kun je nog meer doen om betekenisvol voor je dorp/stad te zijn en/of te worden?

"In Maartensdijk zijn grote vieringen en herdenkingen bijna seculier geworden, omdat de kerk volop in contact staat met het hele dorp. Je moet op de plekken zijn waar de dingen gebeuren, waar het leven is. Dan kun je als kerk toegevoegde waarde zijn op momenten die ertoe doen."

Toek ik dit artikel gelezen had begon ik te dromen. In mijn droom verscheen een warm kerkbeeld. Sprak me aan. Maar... moet ik nou als een rasechte Lochemer verhuizen naar Maartensdijk?

Of toch maar niet!

Gelukkig herkende ik ook In onze Lochemse geloofsgemeenschap een behoorlijk aantal dingen die Fijen in zijn verhaal noemde waardoor je onze geloofsgemeenschap als redelijk vitaal zou kunnen typeren.

Wij drinken koffie na een viering – ouderen en zieken worden bezocht – we hebben oog en oor voor mensen waarmee wat aan de hand is – onze locatieraad doet haar best – heel veel vrijwilligers dragen onze geloofsgemeenschap – er zijn vieringen voor ouderen.

Maar we kunnen ons wellicht toch bevoordelen met andere ideeën en gedachten van Leo Fijen. Niet dat we het succes van de Sint Maartenskerk moeten zien als een "hallelujaverhaal" en kopieerbaar naar Lochem...., zo waarschuwt hij in het artikel. Maar misschien één of twee ideetjes na het lezen van het boekje van hem?

(Tussen twee haakjes als "troost": Ze hebben er daar in Maartensdijk ook zo'n 25 jaar over gedaan hoor om zover te komen...)

Misschien is het een idee Leo Fijen in onze parochie (smal of breed) ons eens op een infoavond te delen in Het wonder van Maartensdijk (dat is overigens de titel van een ander boek van hem dat in 2001 verscheen).

Dick Beltman

LochemSintMaartenskerk

H. Willibrord - Olburgen

Olburgseweg 4; 7225 NB Olburgen, 0575-451454,
bgg 0575-452815.

Rekeningnr.: NL42RABO0148900313

Redactie: redactie@12apostelen.nl

E-mail: t.lebbink2@gmail.com

Locatieraad/pastoraatgroep

Jan den Hartog, voorzitter, 452815

Alex Gerritsen 450950

Parochieadministratie/begraafplaatsbeheerder

Thea Lebbink, 451454; t.lebbink2@gmail.com

H. Willibrord - Ruurlo

Groenloseweg 3; 7261 AM Ruurlo; 0573-451456;

info@willibrordkerkruurlo.nl

Rekeningnr.: NL67RABO0356750396 of

NL86INGB0002465958 (kerkbijdrage).

Redactie: info@willibrordkerkruurlo.nl

Opgave gebedsintenties bij Anny Strijker; 452652;

anny@strijkerweb.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Theo te Brake, pm., 453511; Harry Kasteel, 452492;

Anny Strijker, 452652; Jos Rouwhorst, 453251.

Vieringen

Op **zondag 20 oktober** is er om 10.00 uur een gebedsviering in De Sprinkel met medewerking van het Gemengd Koor. Na de viering wordt het gerestaureerde doek van St. Willibrord naar de H. Willibrordkerk gebracht.

Na afloop is er koffie en thee.

Op **donderdag 24 oktober** is er om 10.00 uur een woord- en communieviering in de H. Willibrordkerk. Voorganger is diaken Theo ten Bruin

Op **donderdag 28 november** is er om 10.00 uur een eucharistieviering in de H. Willibrordkerk. Voorganger is pastor Harry Scheve.

Allerzielen

Op zaterdag 2 november vieren de geloofsgemeenschappen van Ruurlo en Borculo samen Allerzielen.

De viering is om 19.00 uur in de O.L.V. Tenhemelopnemingkerk in Borculo met medewerking van Koor Stemmig. Het thema is: 'Hou me vast!... Voor altijd verbonden.

Oproep: Wilt u vanuit Ruurlo meereiden naar Borculo, stuur dan een mailtje naar info@willibrordkerkruurlo.nl of neem contact op met Theo te Brake 06-45845422

Naam doorgeven: Graag ontvangen we de namen van dierbaren die u wilt herdenken en die genoemd mogen worden. Graag voor 26 oktober doorgeven, dan hebben we voldoende tijd om een persoonlijk herinnering te laten maken.

Mail de naam van uw dierbare overledene aan: margriettem@gmail.com

Kerkschoonmaak

Op zaterdag 5 oktober gaan we met vrijwilligers de kerk schoonmaken. Wie weet mogen we op u rekenen. Om half tien is de koffie klaar, daarna gaan we samen aan de slag!

Parochieavond

Op donderdagavond 10 oktober om 19.30 uur is er een parochieavond in de Willibrordkerk. Op deze avond willen we met u nadenken over de toekomst van onze geloofsgemeenschap en ideeën met elkaar delen! Wat zijn uw wensen voor de komende jaren? We hopen van harte op uw komst! Ook uw wensen doen ertoe! Uiteraard hoort u op die avond ook hoe de stand van zaken is.

Seniorenmiddag

Op dinsdag 8 oktober is er een seniorenmiddag.

Opgave: Anny Strijker, tel: 06-41569858

Locatie: Tapperij, Ruurlo

Aanvang: 14.00 uur

Groene Verbinding

Op zaterdag 16 november is er om 12.30 uur een informatiebijeenkomst in de Dorpskerk.

Aansluitend wordt een boom geplant.

Brede Dak Maaltijden

Elke eerste donderdag van de maand is er een Brede Dak Maaltijd in de Sprinkel. Wil je mee-eten? Opgave kan tot uiterlijk twee dagen voor de maaltijd. Aanmelden bij Anny Strijker, tel: 06-41569858.

De maaltijden beginnen om half zes, vanaf vijf uur kunt u al gezellig aanschuiven. Op 3 oktober, 7 november en 5 december.

Ter nagedachtenis

Op 29 augustus 2024 is **Fien Venderbosch-Wiegerinck** overleden. Fien heeft jarenlang op het secretariaat van de geloofsgemeenschap haar steentje bijgedragen. Ze is daarvoor in mei 2019 door de wethoudster van de Gemeente Berkeland in het zonnetje gezet met een onderscheiding als vrijwilligster van de maand. Fien was sociaal, actief en een betrokken parochiaan, een echt mensenmens, daarvoor zeggen we nogmaals: bedankt Fien voor wie je was.

H. Willibrord - Steenderen

Bronkhorsterweg 2F, 7221 AC Steenderen
 Secretariaat: Azaleastraat 14, 7221 AZ Steenderen
 Tel.: 0575 452101; b.g.g. 06 16066571
 email: mariaschut@kpnmail.nl
 Rekeningnr.: NL28RABO0148991939
 Redactie: mariaschotman@gmail.com

Locatieraad Trudi van der Weijden, vz.; Trees Huis in 't Veld, pm.; Nel Verheul, secr., 472144, familie.verheul@kpnmail.nl; Willie Geurts, geb.

Pastoraatgroep Marijke Steemers, Maria Schut, secr. 452101, mariaschut@kpnmail.nl; Annie Willemsen, Maria Schotman, vz.

Kerkbalans 2024

Voor parochianen die zelf de bijdrage overmaken. Sommige parochianen, die een bijdrage hebben toegezegd aan de actie kerkbalans 2024, hebben deze bijdrage nog niet overgemaakt. Wilt U zo vriendelijk zijn om dat alsnog te doen?

Als u vergeten bent, hoeveel u hebt toegezegd, dan kunt u mij altijd bellen (0575-452376) dan kijk ik het voor u na.

Penningmeester R.K. Willibrord Steenderen

Woensdag 11 september

Op woensdag 11 september is de bijeenkomst geweest met parochianen die willen meedenken over de toekomst van onze kerk. Een verslag van deze avond vindt u op het inlegvel bij deze *Onderweg*.

Dinsdag 15 oktober 19.30 uur Informatieavond

Heeft u deze datum al in uw agenda genoteerd? Wij bespreken dan de uitslag van de enquête die u ingevuld heeft en de plannen voor de toekomst. U krijgt een uitnodiging in de bus voor deze avond.

Woensdag 23 oktober 19.30 uur Hoorzitting

Ook deze avond is al eerder aangekondigd in de vorige *Onderweg* en ook hiervoor krijgt u een uitnodiging. Wij hopen dat u massaal gehoor geeft aan beide uitnodigingen zodat we vruchtbare avonden mogen beleven.

Oecumene

Vanuit de protestantse gemeente worden er een aantal activiteiten georganiseerd waaraan ook de gelovigen van onze kerk deel kunnen nemen. Hieronder volgt een opsomming:

Tienerclub

Ook dit jaar organiseren Marion en Henk Knol van de protestantse gemeente weer maandelijks een avond voor tieners van 12 tot 15 jaar. Tieners van onze geloofsgemeenschap zijn hierbij ook van harte welkom. De eerste avond is inmiddels geweest als deze *Onderweg* uitkomt. Deelnemen kan nog door je aan te melden bij Henk en Marion Knol, Kastanjelaan 37 Steenderen. Tel. Henk: 06 19713603.

Nieuwe groep voor 16-plussers

Jaar in, jaar uit zijn 16-minners van harte welkom bij Henk en Marion Knol. Protestant of katholiek, iedereen is welkom. En wat is daar in de afgelopen jaren veel gebruik van gemaakt! Ook dit nieuwe seizoen staan zij al weer in de startblokken en zal er een nieuwe ploeg 'bediend' worden. Maar na die 16e verjaardag? Wat dan? In overleg met Henk en Marion en dominee Hubertien willen wij, Menno en Roelie, kijken wat er voor 16-plussers opgezet kan worden. Ons idee is om één keer in de maand bij elkaar te komen. Thuis bij ons aan tafel, onder het genot van een maaltijd. Met elkaar in gesprek over leven en geloven. Laagdrempelig, geen moeilijk gedoe... En, nog belangrijker, hebben jullie zelf ideeën? Voorstel: We komen op zondag 29 september van 18.00 tot 19.00 uur voor het eerst bij elkaar. Om te eten en om plannen te maken. Hopelijk lukt het om elke 16-plusser tussen de 16 en 20 een persoonlijke uitnodiging te sturen. En we hopen daarna dat er een groepje te vormen is. We horen graag van je! Menno Leistra en Roelie Reiling leistra.reiling@gmail.com T: 06-47080523 of 06-45736602

Gespreksgroep protestantse kerk

Voor de kerst vindt er viermaal een gespreksgroep plaats op de donderdagavonden van 19.00 – 20.00 uur in het Anker. De data zijn: 24 oktober

(Micha 1-3), 7 (Micha 4-5), 21 november (Micha 6-7) en 12 december. Dominee Hubertien Oostdijk leidt deze avonden.

HVD middag 12 oktober

Op zaterdag 12 oktober is weer de jaarlijkse gezellige middag voor ouderen in het Anker. De middag. De middag begint om 14 uur en wordt besloten met een gezamenlijke broodmaaltijd met soep.

Oecumenische dienst 20 oktober

Op zondag 20 oktober om 10 uur is er weer een oecumenische dienst, dit maal in de Remigijskerk. Dominee Hubertien Oostdijk en Maria Schotman zullen hierin voorgaan. Thema van de dienst is: Zien we het wel? Psalm 10 is hierbij de leidende tekst en het verhaal van Zacheüs ondersteunt hierbij. Zacheüs klom in de boom om Jezus te zien. De cantorij verleent haar muzikale medewerking, versterkt met leden van ons gemengd koor. Wij hopen u allen te mogen begroeten.

Allerzielen 2 november

Op zaterdag 2 november om 19.00 uur is de Allerzielenviering waarin de overledenen van het afgelopen jaar herdacht worden door het noemen van de namen en het aansteken van een kaars. Na afloop gaan we naar de verlichte begraafplaats en worden de graven gezegend. Er worden graflichten uitgereikt die u op het graf van uw dierbare kunt zetten en het koor zingt enkele liederen.

Koffie drinken

In de maand oktober is er geen koffie drinken in onze kerk omdat er geen vieringen op zondag zijn. In november is er op zondag 17 november wel koffie na de viering.

H. Willibrord - Vierakker

Vierakkersestraatweg 31, 7233 SE Vierakker, 0575-441286,
info@demooistekerk.nl; www.demooistekerk.nl

Secretariaat: donderdag 10.00 – 10.30 uur

Rekeningnr.: NL40RABO0366417029

Rekeningnr.: NL86RABO0327465948 (restaurant)

Redactie: jozefholtslag@gmail.com

Locatieraad Charlotte Bonga, vz., pm., 441261;

Jan Marijnissen, 441276; Valentijn van Waalwijk,

06 83124367.

Pastoraatgroep Michel Roording, 0630727690.

Christus Koning / H. Antonius van Padua - Vorden

Het Jebbink 8, 7251 BL Vorden; 0575-551735,

ggchristuskoningvorden@gmail.com

Secretariaat: dinsdag 9.30-12.00; donderdag 9.30-11.00.

Rekeningnr.: NL68RABO0366463667 (kerkbijdrage);

NL71RABO0155100904 (algemeen en intenties)

Redactie: cjklijn1970@kpnmail.nl

Locatieraad Herman Peters, secr., 520452; Ton Rutting,

553527; Ab Hartelman, pm., 06-31371011

Pastoraatgroep Jaap Harmsen, vz., 06 54906763;

Ans Heuveling, secr., 552267; Carin Fransen, 552322;

Gerard Eijkelkamp, 552914.

Voorwoord

Voor de meeste parochianen is de vakantieperiode voorbij en worden allerlei activiteiten en (vrijwilligers) werkzaamheden weer opgestart. Dat was ook te merken want op 1 september werd de parochiële startviering “Samen delen en vieren” in Lochem gehouden, waarbij een behoorlijke deelname van onze eigen parochianen was te noteren en ook enkelen meezongen in het projectkoor. Ook in augustus hadden wij al een goedbezochte woord- en communieviering die door de inzet van Jaap en Carla Harmsen een speciaal Italiaans karakter had meegekregen.

September

Na het schrijven van dit voorwoord volgt op 15 september de oecumenische startviering in onze kerk onder het thema: “Als Nieuw!” met medewerking van Ton Rutting en dominee Johan van Holten. Op 21 september krijgen wij nog bezoek van Sam's kledingactie en wordt op die dag ook Jolien Fransen in onze kerk gedoopt door pastor Harry Scheve. Op 29 september is er na enige maanden stilte in verband met de vakantieperiode weer

een samenkomst verzorgd door enkele leden van onze geloofsgemeenschap.

Opvang jonge vluchtelingen in Vorden

Inmiddels hebben wij van de gemeente Bronckhorst het bericht gehad dat in de loop van 2025 een tijdelijke opvanglocatie voor 80 jonge asielzoekers zal worden gevestigd aan de Kerkhoflaan. Wij zullen binnenkort intern overleggen wat dat voor onze geloofsgemeenschap kan betekenen en welke rol(len) wij hierin kunnen spelen. Overleg met omliggende geloofsgemeenschappen die hiermee ook te maken hebben/krijgen staat hierbij ook op de agenda. Wij hopen straks goed voorbereid op deze nieuwe situatie in te spelen.

Plannen aanbouw St. Janskerk in Zutphen

Een recente publicatie over de geplande en bij veel parochianen omstreden aanbouw bij de St. Janskerk in o.a. De Stentor leidde tot nogal wat negatieve reacties van een aantal van onze parochianen bij de locatieraad. Deze zijn doorverwezen naar de initiatiefnemers

uit Zutphen die tegen de voorgenomen bouwplannen bezwaar willen aantekenen.

Kerkhof op de Kranenburg onder handen genomen

Aan het eind van de zomerperiode is de beukenhaag bij het kerkhof geknipt en heeft de tuinploeg geassisteerd bij andere “groene” werkzaamheden. Ook werd een kapotte elektrische grasmaaier vervangen. Kort voor Allerzielen krijgt de begraafplaats nog een extra onderhoudsbeurt.

Activiteiten

Op **vrijdag 11 oktober** zal Ton Rutting de **ouderenviering** in de Wehmehof verzorgen. Op **zondag 13 oktober** is er een **woord- en communieviering**. Voorganger is Ton Rutting.

Op **donderdag 17 oktober** is er om 10.00 uur een **eucharistieviering** met pastor Joost Baneke in onze kerk.

De samenkomst op **zondag 27 oktober** wordt verzorgd door Henk van den Berg.

Op **zondag 3 november** is er een **Allerzienviering** met medewerking van het cantorkoor. Voorganger is Henk van den Berg. Op **vrijdag 8 november** is Jaap Harmsen in de Wehmehof voor de **ouderenviering**. Op **zondag 10 november** verzorgt Jaap Harmsen in de Dorpskerk de **oecumenische Kind- Schoolviering**. Op **vrijdag 15 november** doet Herman Rondeel de **ouderenviering** in de Wehmehof.

Op **zondag 24 november** verzorgt Ton Rutting de **samenkomst** in onze parochiezaal. Tegen die tijd is de volgende uitgave van *Onderweg* alweer verschenen en leest u ongetwijfeld meer over o.a. de speciale Kerstviering die wij in gedachten hebben.

U bent van harte welkom bij alle hierboven genoemde activiteiten.

Namens de locatieraad en pastoraatgroep, Ton Rutting

Emmanuel / H. Johannes de Doper Zutphen

Nieuwstadskerksteeg 2, 7201 NH Zutphen
 Secretariaat: dinsdag 9.00-11.00 uur.
 Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen,
 0575-527080; info@stjan-emmanuel.com;
 Rekeningnr.: NL76INGB0000887463
 t.n.v. RK GG St. Jan Emmanuel
 Redactie: scpellemans@hotmail.com

Herbegraven pastoor Jongerius en pastoor Van Eijk

Na eerst kapelaan te zijn geweest in Borculo en Enschede komt Wim Jongerius in 1955 in Zutphen. Samen met kapelaan Van Schadowijk vormden zij toen het pastorale team dat onder leiding stond van pastoor deken Scholte op Reimer. In 1959 werd hij benoemd tot bouwpastoor van de nieuw te vormen Emmanuelparochie en had hij de opdracht een kerk voor deze parochie te bouwen. Vele jaren heeft hij als pastoor in de Emmanuelparochie gewerkt. Om gezondheidsredenen ging hij in 1978 met emeritaat. Op zijn manier bleef hij echter zijn priesterlijke taak vervullen, tot aan zijn overlijden in 1989. Alhoewel hij de keuze had om aan de Warnsveldseweg te worden begraven heeft hij er toen voor gekozen om bij zijn parochianen, op de Oosterbegraafplaats, zijn laatste rustplaats te vinden en geen uitzondering te willen zijn voor zijn mede parochianen. De R.K.-begraafplaats aan de Warnsveldseweg was toen nog gesloten. Een van zijn opvolgers was pastoor Van Eijk. Hij is, na een slopende ziekte in 1991, overleden en heeft ook daar op de Oosterbegraafplaats een laatste rustplaats gekregen. Omdat grafrechten verlopen of bijna verlopen zijn en om het voortbestaan van deze graven voor lange tijd te realiseren, is er met de rechthebbenden overleg gepleegd om deze beide graven over te brengen naar onze mooie R.K.-begraafplaats aan de Warnsveldseweg. De formele procedures zijn inmiddels afgerond en wanneer alles volgens plan verloopt, zullen zij straks beiden een mooi plekje op onze begraafplaats hebben. De herbegravenis staat gepland op zaterdag 5 oktober om 11.00 uur en dit willen wij met enig ceremonieel omgeven. Wij willen iedereen die daarbij wil zijn, van harte uitnodigen.

*De nabestaanden,
 Ignas Pijnappel beheerder,
 Joop Jansen namens alle vrijwilligers
 van de begraafplaats.*

Zie ook de aankondiging op pagina 7.

Vijfjarig jubileum Lunettekoor

Het Lunettekoor is een koor van bewoners, familie en een team van vrijwilligers van woon-zorgcomplex de Lunette in Zutphen. De Lunette heeft afdelingen voor psychogeriatric, somatiek en revalidatie. Ook zijn er appartementen voor mensen die zelfstandig wonen met zorg. Elke dinsdagmiddag komt het Lunettekoor hier bijeen voor een uur plezier! Het Lunettekoor werd in 2019 opgericht met het idee dat het koor een eenmalig project zou zijn speciaal om de muziek te verzorgen tijdens de kerstviering dat jaar. Het koor bleek zo'n groot succes dat besloten werd om gewoon door te gaan. Sindsdien is het Lunettekoor elke dinsdagmiddag vaste prik in de Lunette onder leiding van dirigent Paulien Broer van Dijk. Ondertussen heeft het koor al ruim vijftig leden! En heeft het koor een repertoire van meer dan veertig liedjes, zoals De Blanke Top der Duinen, Het Kleine Cafe, Droomland en onze grote favoriet: Leve het Nijlpaard. Zaterdag 5 oktober geeft het Lunettekoor haar jubileumconcert waarin we muzikaal door de afgelopen vijf jaar zullen reizen samen met speciale gastmuzikanten. Het feestje start om 14.00 uur (inloop vanaf 13.30 uur) en eindigt om 17.00 uur en vindt plaats in De Coehoorn. Vooraf en na afloop is er tijd voor een hapje en een drankje. Dus kom ook luisteren en meevieren. U bent van harte welkom!

Gedoopt

24/8: **Monique Petronella Welsing**, dochter van Peter Welsing en Angelina Bakker, zusje van Davey en Gyono

Intenties

06-10: Wim Harms; **2-11:** Rien Legebeke; **3-11:** Wim Harms; **17-11:** Frederik Schaufeli; **24-11:** Frederik Schaufeli; Wim Hilgenkamp

Overleden vanaf 16/9/2023

Maria Johanna Theresia van den Akker-Gebink 07/06/1935 - 03/10/2023, 88 jaar
 Gesina Bernardina Maria den Elzen-Velner 11/05/1932 - 05-11-2023, 91 jaar
 Lambertus Johannes Oosterhuis 17/07/1933 - 13/01/2024, 90 jaar
 Wilhelmus Gradus Harms 22/08/1934 - 07/02/2024, 89 jaar
 Wilhelmus Johannes Hilgenkamp 07/12/1936 - 20/02/2024, 87 jaar
 Antonius Petrus Maria Alink 11/07/1953 - 21/02/2024, 70 jaar
 Esseline Mauricia Nikkels-Reina 06/06/1960 - 28/02/2024, 63 jaar
 Adriana Johanna van der Schaft-Arts 01/01/1920 - 15/04/2024, 104 jaar
 Anna Albertha Maria Oosterhuis-Brinkman 28/01/1933 - 24/05/2024, 91 jaar

Middagpauzediensten

Iedere donderdag, 12.15 uur-12.30 uur (Luthersekerk, Beukerstraat 10 in Zutphen; vanaf 12.00 uur kunt u luisteren naar orgelspel)
10-10: ds. Mevr. E. Diepeveen;
17-10: mevr. Ds. D. van Alphen-Ubbens;
24-10: ds. J. Boer;
31-10: ds. S.A. Meijer;
7-11: ds. S. van de Woude;
14-11: dhr. K. Baas;
21-11: ds. J. van Houwelingen

Bestuurswissel Werkgroep Middagpauzediensten Zutphen/Warnsveld

In de vergadering van de Werkgroep Middagpauzediensten Zutphen/Warnsveld op 22 augustus j.l. heeft een bestuurswisseling plaatsgevonden. De voorzitter, ds. Wim Stolte, heeft zijn taak overgedragen aan de heer Gerjan Nijland. Al sinds 2002 kwam ds. Stolte bij de Werkgroep. Vanwege zijn jarenlange betrokkenheid bij de Middagpauzediensten is hij onder applaus benoemd tot erelid.

*Coördinator Middagpauzediensten:
 ds. Sierk Meijer*

Kopij

Inleverdatum volgende *Onderweg*: 25 oktober

Onze religieuze gebruiksvoorwerpen *de Ciborie*

Een ciborie is een kelk waarin het eucharistisch brood (de geconsacreerde hosties) wordt bewaard en die gebruikt wordt bij het uitreiken van de communie. Bij de communie wordt het brood, de geconsacreerde hosties, als het lichaam van Christus uitgedeeld. De geconsacreerde hosties die bij de communie overblijven worden in de ciborie bewaard. Na de communie wordt de ciborie met de geconsacreerde hosties in het tabernakel gezet.

In tegenstelling tot een miskelk heeft een ciborie een deksel, waarop vaak een rechtopstaand kruisje is bevestigd. Is een ciborie gevuld met geconsacreerde hosties, dan wordt er op het deksel een doekje, het zogenaamd velum, gelegd. Het velum is een teken van eerbied en bovendien een middel om cibories met het

Allerheiligste te onderscheiden van een ciborie waarin nog niet-geconsacreerde hosties zitten.

De vroegste cibories dateren uit de 4e eeuw en werden gebruikt om de hosties te bewaren voor zieken en gevangenen. Deze cibories waren vaak eenvoudig van vorm en gemaakt van hout, aardewerk of glas. Later werden cibories steeds vaker gemaakt van edelmetalen zoals goud, zilver of verguld zilver. Het gebruik van de ciborie voor het bewaren van geconsacreerde hosties dateert uit de 13e eeuw. Dit gebruik had te maken met de leer van de Transsubstantiatie, de werkelijke verandering van brood en wijn in het Lichaam en Bloed van Christus. Als gevolg van deze leer moesten de hosties met de grootst mogelijke zorg worden bewaard.